UCHWAŁA NR L/234/23
RADY GMINY OPORÓW

z dnia 30 maja 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Oporów na lata 2022-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r. poz. 40 i poz. 572), **Rada Gminy Oporów uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Oporów na lata 2022-2030" w brzmieniu uchwały stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Oporów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marcin Kraśkiewicz

Załącznik do uchwały Nr L/234/23
Rady Gminy Oporów
z dnia 30 maja 2023 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OPORÓW NA LATA 2022-2030



GMINA
OPORÓW

maj 2023 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli 2
Podstawowe informacje o opracowaniu 3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA 4
1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Oporów 5
1.1 Sytuacja społeczna 6
1.2 Sytuacja gospodarcza 18
1.3 Sytuacja przestrzenna 23
1.4 Wnioski z diagnozy 44
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej 46
2.1 Analiza SWOT 46
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy 48
CZĘŚĆ STRATEGICZNA 49
3 Wizja, misja i cele Strategii 50
3.1 Wizja i misja 50
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań 53
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym 57
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny 66
4 Założenia wdrożeniowe 80
4.1 Planowane przedsięwzięcia 80
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania 81
4.3 System realizacji Strategii 81
Podsumowanie 85
Załączniki ..... Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

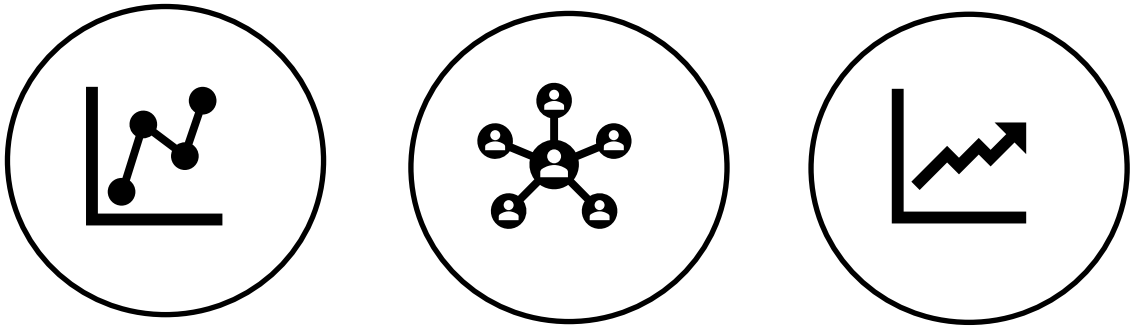
Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

1.	**COVID-19**	–	choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2
2.	**Dz.U.**	–	Dziennik Ustaw
3.	**EBI**	–	Europejski Bank Inwestycyjny
4.	**EBOR**	–	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
5.	**EOG**	–	Europejski Obszar Gospodarczy
6.	**e-PUAP**	–	Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
7.	**Gmina**	–	Gmina Oporów
8.	**GOPS**	–	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oporowie
9.	**GPZ**	–	Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
10.	**JCWP**	–	Jednolita Część Wód Podziemnych
11.	**JCWPd**	–	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
12.	**Mg**	–	megagram
13.	**OSI**	–	Obszar Strategicznej Interwencji
14.	**OSP**	–	Ochotnicza Straż Pożarna
15.	**PKD**	–	Polska Klasyfikacja Działalności
16.	**PSZOK**	–	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
17.	**REGON**	–	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
18.	**S.A.**	–	spółka akcyjna
19.	**SMS**	–	z ang. Short Message Service, krótka wiadomość tekstowa w cyfrowych sieciach telefonii
20.	**SN**	–	linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
21.	**Sp. z o.o.**	–	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
22.	**SWOT**	–	analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
23.	**UE**	–	Unia Europejska
24.	**WN**	–	linia elektroenergetyczna o wysokim napięciu
25.	**zł**	–	złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu 

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono na lata 2022-2030, wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie wszystkich zakładanych celów oraz realizację przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 3 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą oraz sferę przestrzenną (w tym środowiska i infrastruktury technicznej). W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Gmina Oporów będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunku rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznych i operacyjnych) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2030 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA



1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy Oporów

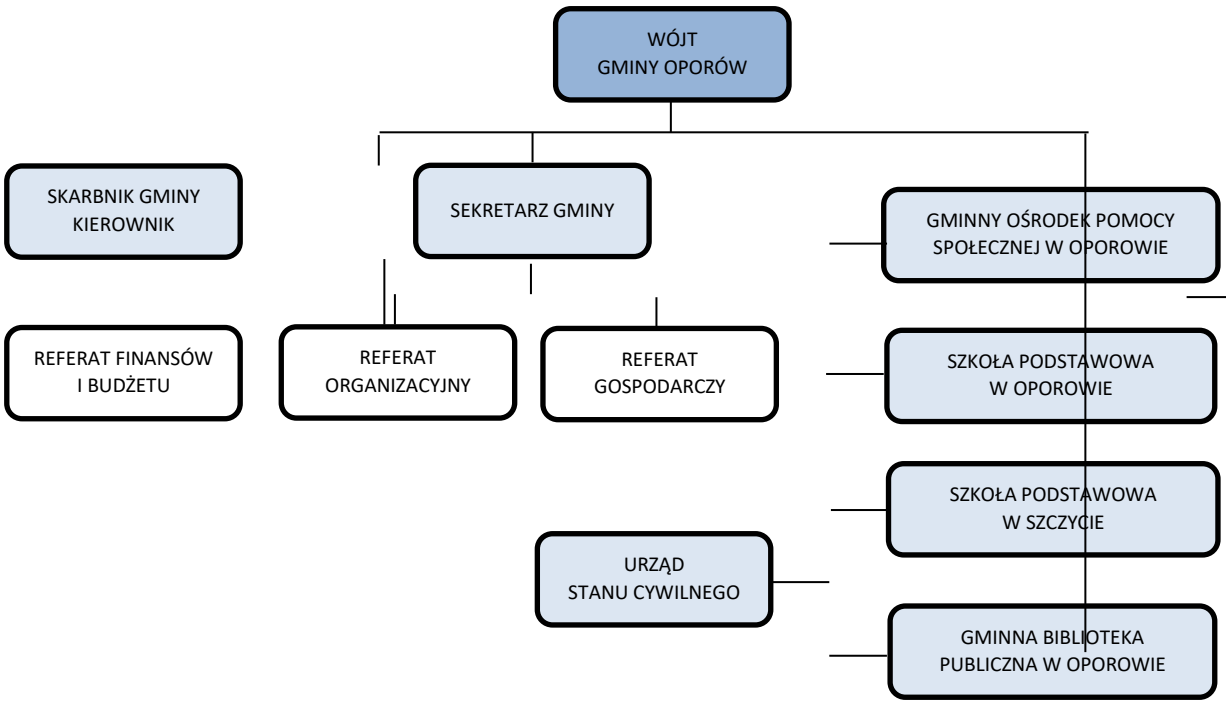
Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania działania Gminy Oporów.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach rady gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy). Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Oporów. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień. Poniżej schemat organizacyjny Urzędu Gminy Oporów.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Oporów



Źródło: opracowanie własne

Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych: Ośrodka Pomocy Społecznej w Oporowie, Gminnej Biblioteki Publicznej w Oporowie, Szkoły Podstawowej w

Oporowie i Szkoły Podstawowej w Szczycie. Gmina Oporów jest członkiem Zawiązku Gmin Regionu Kutnowskiego, Związku Gmin Wiejskich RP i Stowarzyszenia Rozwoju Gmin "CENTRUM".

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Oporów. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Oporów w latach 2016-2021.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców	2 610	2 594	2 546	2 495	2 487	2 459

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy w latach 2016-2021 spadła o 151 osób. Trend ten nie jest spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2016-2021 w poniższej tabeli.

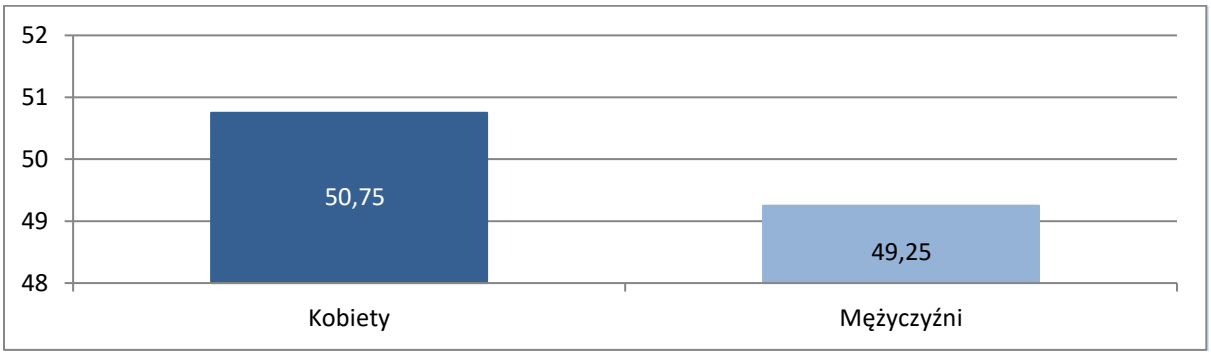
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo migracji wewnętrznych	-18	-8	-26	-30	-3	-2
Saldo migracji zagranicznych	1	0	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Oporów w podziale na płeć.

Wykres 1 Ludność gminy Oporów w podziale na płeć w 2021 r.(%)

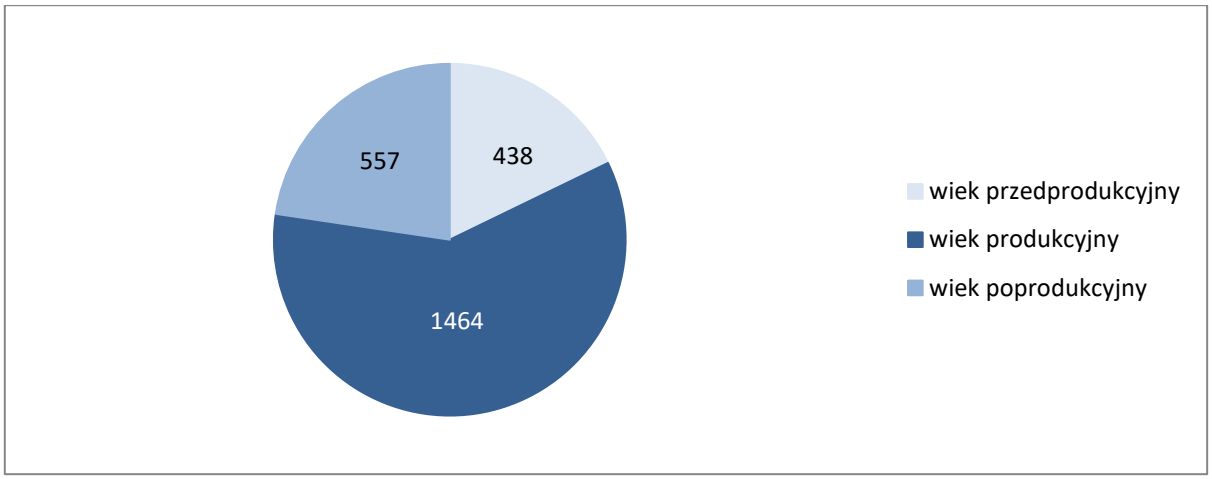


Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Oporów na koniec 2021 r. występowała różnica w liczbie kobiet (1248) i mężczyzn (1211) w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Oporów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2021 r.).

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Oporów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2021 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

- wiek przedprodukcyjny: 17,81%,
- wiek produkcyjny: 59,54%,
- wiek poprodukcyjny: 22,65%.

Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Oporów wynosi 38,05%, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (38,24%) i wyższą niż dla województwa łódzkiego (29,53%) za 2021 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Oporów jest społeczeństwem starzejącym się.

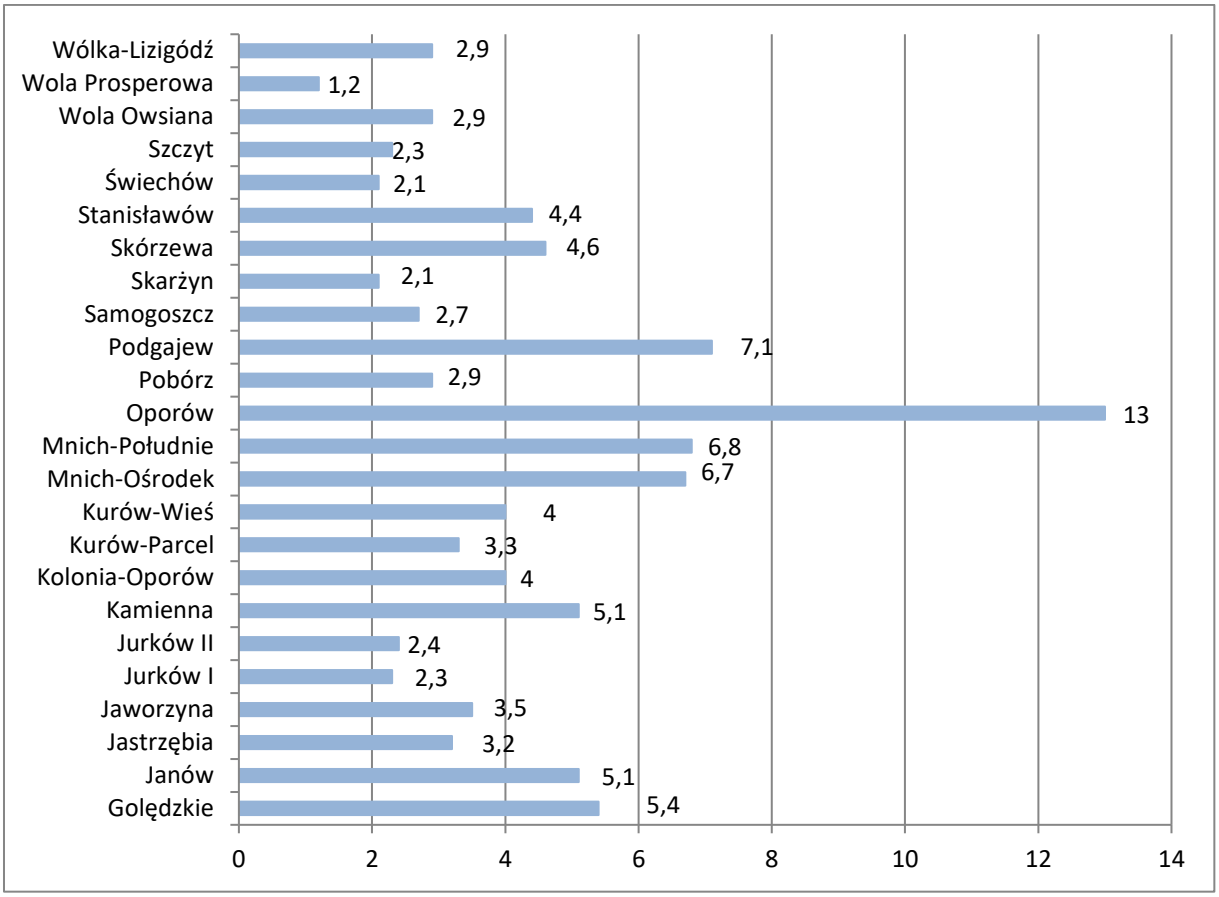
Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Oporów wynosi 67,96%, co jest wartością niższą niż współczynnik dla Polski (69,04%) i dla województwa łódzkiego (72,71%) za 2021 r.

Pod względem administracyjnym gmina Oporów składa się z 24 sołectw:

- Golędzkie,
- Janów,
- Jastrzębia,
- Jaworzyna,
- Jurków Pierwszy,
- Jurków Drugi,
- Kamienna,
- Kolonia-Oporów,
- Kurów-Parcel,
- Kurów-Wieś,
- Mnich-Ośrodek,
- Mnich-Południe,
- Oporów,
- Pobórz,
- Podgajew,
- Samogoszcz,
- Skarżyn,
- Skórzewa,
- Stanisławów,
- Świechów,
- Szczyt,
- Wola Owsiana,
- Wola Prosperowa,
- Wólka-Lizigódź.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Oporów.

Wykres 3 Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Oporów (%)



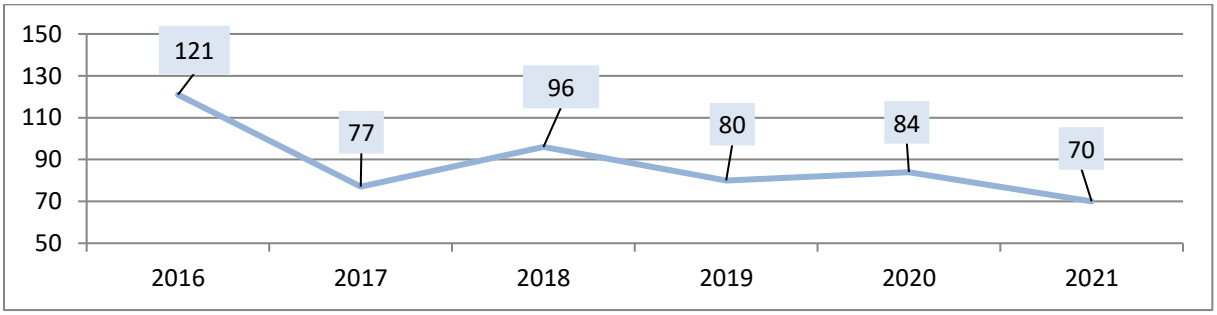
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Oporów za 2021 rok

Z powyższego wykresu wynika, że najbardziej zaludnione są jednostki zlokalizowane wzdłuż drogi pomiędzy Żychlinem a Kutnem (Oporów, Podgajew, Mnich).

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Oporów w latach 2016-2021

Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Oporów w latach 2016-2021



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie znacząco zmalała (o 51 osób). Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Oporów w porównaniu do innych gmin powiatu kutnowskiego (stan na 31.12.2021 r.).

Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego – stan na 31.12.2021 r.

GMINA	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Nowe Ostrowy	178	8,6%
Łanięta	120	8,2%
Żychlin	508	7,7%
Krośniewice	351	7,3%
Dąbrowice	81	7,2%
Krzyżanów	146	5,6%
Strzelce	126	5,3%
Kutno (gmina wiejska)	285	5,2%
Oporów	70	4,8%
Kutno (gmina miejska)	1126	4,7%
Bedlno	145	4,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźnik procentowy udziału liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie Oporów kształtuje się na 3 najniższym poziomie wśród wszystkich gmin powiatu kutnowskiego.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Na terenie gminy funkcjonują 2 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Oporowie,
- Szkoła Podstawowa im. 37 Łęczyckiego Pułku Piechoty im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Szczycie.

Zdjęcie 1 Zdjęcie budynku Szkoły Podstawowej w Oporowie



Źródło: www.oporow.pl

Zdjęcie 2 Zdjęcie budynku Szkoły Podstawowej w Szczycie



Źródło: www.oporow.pl

Szkoły Podstawowe dysponują salami przedszkolnymi z dostępem do łazienek dostosowanych zgodnie z wymaganiami, salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracowniami komputerowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Obiekty posiadają także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, stołówkę, świetlicę. Placówki oświatowe dysponują sprzętem komputerowym i narzędziami informatycznymi niezbędnymi do prowadzenia działalności edukacyjnej. Zauważalna jest jednak konieczność doposażenia placówek. Szkoła w Oporowie dysponuje salą gimnastyczną. W gminie nie ma żłobka.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Oporów na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Oporów na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021 (zł)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki na oświatę (zł)	2 698 089,06	2 613 183,03	2 469 057,87	2 996 860,13	3 246 805,56	3 440 461,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki z budżetu gminy Oporów na oświatę i wychowanie znacząco wzrosły w 2021 r. w porównaniu do 2016 r. Zmiany te spowodowane są zmniejszająca się liczbą uczniów, a co za tym idzie mniejszymi subwencjami z budżetu państwa. Niepokojącym zjawiskiem od kilku lat występującym w gminie Oporów jest pogłębiający się niż demograficzny. Klasy w szkołach podstawowych są mało liczne, koszty zatrudnienia nauczycieli oraz bieżące koszty funkcjonowania szkół stale rosną. Ponadto bardzo duży problem (organizacyjny i finansowy) w małych, wiejskich szkołach to edukacja dzieci z rożnego rodzaju deficytami, w tym z niepełnosprawnością, których niestety z roku na rok jest coraz

więcej. Organy prowadzące pozyskują środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Oporów w 2021 r. nie funkcjonowały podmioty lecznicze, zarządzane przez gminę. Natomiast funkcjonuje Niezależny Zakład Opieki Zdrowotnej ALMAMED w Oporowie. Na terenie gminy znajduje się jeden punkt apteczny w Oporowie. Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieka zdrowotną lekarską (obejmującą również szczepienia). Pacjenci wymagający specjalistycznego leczenia kierowani są do Kutna. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zgonów	11,81	13,89	13,98	17,09	11,66	15,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Oporów. Wzrost zgonów w 2019 r. i 2021 r. powiązany jest z pandemią COVID-19.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oporowie. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowym na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,

- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Zauważalna jest konieczność doposażenia instytucji.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Oporów w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2016-2021.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	58	54	47	46	40	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany jest spadek wartości analizowanego wskaźnika (za wyjątkiem 2021 r. w stosunku do poprzedniego roku) podobnie jak w przypadku ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W przypadku liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci widoczny jest rokroczny spadek wartości od 2017 r. Poniżej przedstawiono ww. dane.

Tabela 7 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	84	90	86	68	52	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	153	141	123	116	100	108

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trendy spowodowane są skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oporowie i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Kultura

Na terenie gminy Oporów funkcjonują dwie instytucje kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Oporowie,
- Muzeum-Zamek w Oporowie.

Działania Gminnej Biblioteki Publicznej w Oporowie – oprócz podstawowej działalności bibliotecznej – koncentrują się wokół prowadzenia Zespołu wokalno-instrumentalnego Emerytów i Rencistów „Oporowskie Nutki", współorganizacji imprez lokalnych (dożynek, festynów), organizacji imprez mikołajkowych dla dzieci, spotkań wigilijnych i wielkanocnych czy lekcji bibliotecznych.

Zdjęcie 3 Gminna Biblioteka Publiczna w Oporowie



Źródło: www.oporow.pl

Zauważalna jest konieczność doposażenia Gminnej Biblioteki Publicznej w Oporowie.

Muzeum-Zamek w Oporowie jest organizatorem imprez oświatowych, spotkań, warsztatów. Od lat 60-tych organizowane są koncerty dawnej muzyki i poezji oraz imprezy folklorystycznej, spektakle teatralne z udziałem czołowych artystów. Muzeum prowadzi działalność edukacyjną w zakresie wygłaszania prelekcji, lekcji muzealnych, organizowania warsztatów dla dzieci i młodzieży (zarówno w siedzibie muzeum jak i szkołach) z dziedziny historii sztuki, historii Polski i regionu, obyczajów rycerskich i staropolskich, tradycji niepodległościowych, obrzędów ludowych w oparciu o prezentacje multimedialne oraz przygotowywania tematów lekcji w zależności od zapotrzebowania szkół. Muzeum współpracuje z kółkami historycznymi szkół w regionie. Muzeum-Zamek w Oporowie prowadzi różnorodną działalność naukową obejmującą następujące zagadnienia: dzieje zamku i właścicieli dóbr oporowskich, historię miejscowości i regionu, dzieje kościelne Oporowa i klasztoru Ojców Paulinów w Oporowie, majątki ziemskie w regionie.

Zdjęcie 4 Muzeum – Zamek w Oporowie



Źródło: www.zamekoporow.pl

Ważną funkcję ośrodka kulturalnego pełnią szkoły. W ciągu roku organizowane są na terenie szkół różne uroczystości i spotkania dla mieszkańców gminy. Tematyka dotyczy tradycji obchodzenia świąt, historii regionu, obchodów wielu wydarzeń, ważnych dla mieszkańców gminy. Szkoły organizują szereg imprez, zawodów sportowych i wycieczek. Bazą do aktywności kulturalnej są również świetlice wiejskie w Mnichu-Ośrodku, Kurowie-Wsi, Kamiennej i Świechowie. Poniżej przedstawiono zdjęcia świetlic.

Zdjęcie 5 Świetlica wiejska w Świechowie



Źródło: www.oporow.pl

Zdjęcie 6 Świetlica wiejska w Mnichu-Ośrodku



Źródło: www.oporow.pl

Zdjęcie 7 Świetlica wiejska w Kurowie-Wsi



Źródło: www.oporow.pl

W gminie nie funkcjonuje podmiot pełniący funkcję gminnego centrum kultury.

Sport, turystyka i rekreacja

W skład infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Oporów wchodzi:

- sala gimnastyczna, boisko przyszkolne i siłownia zewnętrzna przy Szkole Podstawowej w Oporowie,
- siłownie zewnętrzne nad stawami w Oporowie, przy Szkole Podstawowej w Szczycie oraz przy budynku po starej bibliotece,
- place zabaw na terenie gminy.

Przez Oporów przebiega szlak żółty rowerowy łączący Łanięta i Żychlin o łącznej długości trasy 46,8 km. Wyróżnikiem gminy Oporów jest kilometrowy dywan kwiatowy, który można zobaczyć w Oporowie w trakcie uroczystości Bożego Ciała. To inicjatywa społeczna, integrująca ponad 100 mieszkańców w różnym wieku. W gminie zauważalne są braki infrastrukturalne w obszarze sportu i rekreacji w postaci placów zabaw, boisk wielofunkcyjnych, siłowni zewnętrznych.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Oporów w latach 2016-2021.

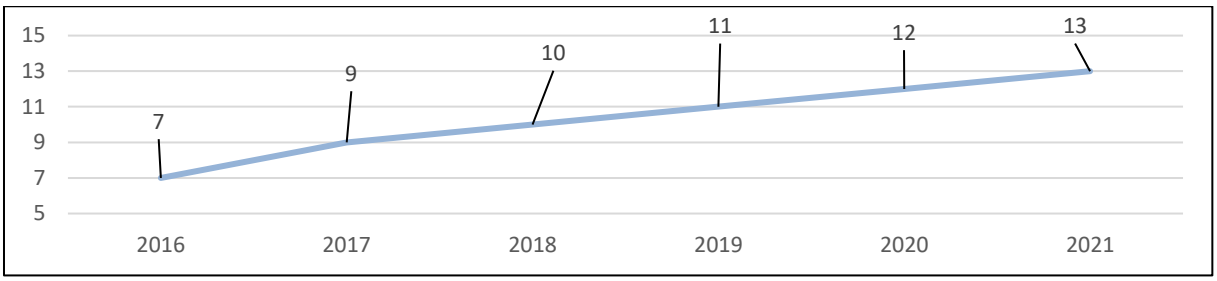
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	2,68	3,47	3,93	4,41	4,83	5,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalny jest rosnąca tendencja w analizowanym okresie, co spowodowane jest malejącą liczbą mieszkańców i wzrostem liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych, co obrazuje poniższy wykres.

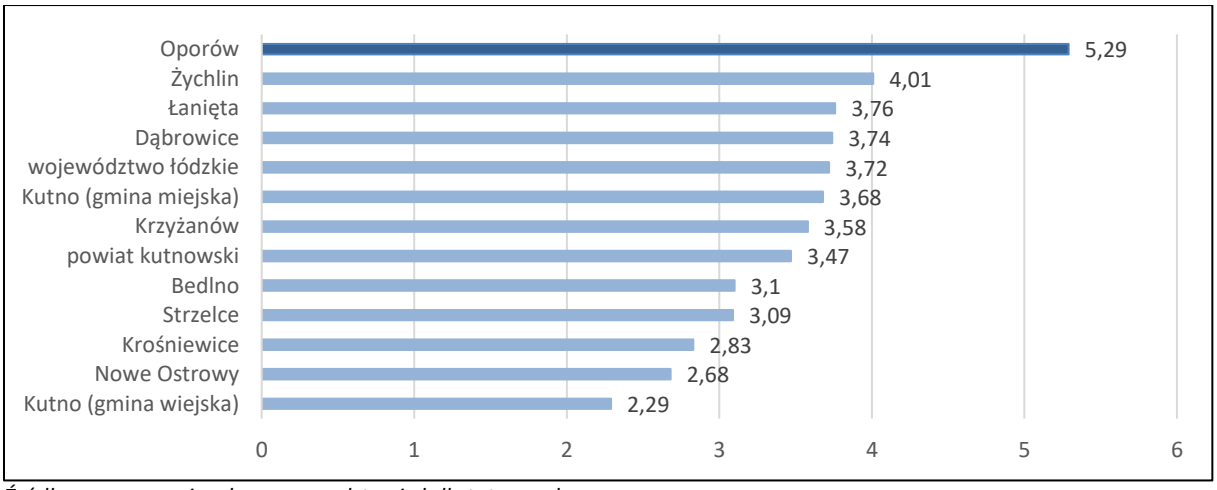
Wykres 5 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Oporów w latach 2016-2021



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przestawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Oporów z innymi gminami powiatu kutnowskiego, powiatem kutnowskim i województwem łódzkim.

Wykres 6 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2021 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższego wykresu wynika, że gmina Oporów charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu kutnowskiego i wskaźnikiem wyższym niż dla powiatu kutnowskiego i dla województwa łódzkiego.

Na terenie gminy działają m.in.:

- Klub Sportowy Olimpia Oporów,
- Stowarzyszenie Wędkarskie „Oporów" w Oporowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jurkowie Drugim,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Oporowie, Kurowie, Skórzewej, Mnichu i Podgajewie,
- Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „CENTRUM".

Problemy społeczne

W gminie Oporów można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności czy wykluczeniu społecznym. Część z problemów społecznych jest rozwiązywania lub łagodzona poprzez działalność GOPS w Oporowie. Gmina corocznie uchwala Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Oporów odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Kutnie, Komisariat Policji w Żychlinie, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Kutnie oraz ochotnicze straże pożarne. W 2021 roku w gminie Oporów stwierdzono szacunkowo 45 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,24 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego (22,60) i średniej dla całej Polski (21,51). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Oporów wynosi 66,90% i jest mniejszy niż wskaźnik wykrywalności dla województwa łódzkiego (70,10%) i od wskaźnika dla całej Polski (71,20%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Oporów najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym (11,55, wykrywalność 57%) oraz przeciwko mieniu (8,96, wykrywalność 43%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe (3,02, wykrywalność 99%), o charakterze gospodarczym (2,68, wykrywalność 60%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu (0,67, wykrywalność 93%.

Na terenie działania Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w 2021 r. w gminie Oporów miały miejsce 4 pożary i 54 miejscowe zdarzenia.

Dostęp do usług publicznych

Celem Ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z Ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej: zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku),
- dostępności cyfrowej: została ona kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej: zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób niesłyszących, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) - m.in dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywalnego maszynowo, dzięki któremu taką informację może udźwiękowić osoba niewidoma – dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

W instytucjach publicznych w gminie Oporów coraz większą uwagę przykłada się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to infrastruktury budynków publicznych, udogodnień, które mogą ułatwić komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami i narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie ze stron internetowych. W Urzędzie Gminy Oporów działa Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej tzw. e-PUAP. Jest to system, dzięki któremu można załatwić sprawy urzędowe przez

Internet. Funkcje platformy pozwalają na tworzenie i szybką obsługę dokumentów elektronicznych. Za pomocą profilu zaufanego można podpisywać swoją korespondencję i w szybkim tempie komunikować się z urzędem. Dostęp do usług świadczonych przez platformę e-PUAP nie ma ograniczeń geograficznych. Z platformy może korzystać każdy użytkownik, który ma dostęp do Internetu i posiada elektroniczny podpis kwalifikowany lub profil zaufany. W związku z zagrożeniem pandemicznym wiele osób korzystało z tej formy komunikacji.

Zarządzanie kryzysowe

W Urzędzie Gminy Oporów funkcjonuje Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Głównym zadaniem Zespołu jest zapewnienie bezpieczeństwa lokalnej społeczności w przypadku wystąpienia zagrożeń spowodowanych zjawiskami atmosferycznymi, awariami przemysłowymi, skażeniami środowiska, chorobami epidemicznymi i terroryzmem lokalnym i międzynarodowym.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć sieć szkół publicznych odpowiednią do potrzeb gminnych, malejące bezrobocie jedne z najniższych w powiecie, wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego mimo występujących problemów społecznych i wykrywalnością przestępstw na poziomie niższym niż wskaźnik wojewódzki i krajowy, spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej, rozwiniętą bazę kulturalną (Muzeum-Zamek w Oporowie, świetlice wiejskie, działalność kulturalna szkół, Gminna Biblioteka Publiczna w Oporowie), wysoki stopień cyfryzacji usług publicznych oraz aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych jedną z największych w powiecie.

Jako niezadowalającą należy ocenić sytuację demograficzną gminy (malejąca liczba mieszkańców, ujemne saldo migracji, starzejące się społeczeństwo), wzrastające wydatki na oświatę i wychowanie obciążające budżet gminny, brak specjalistycznej opieki zdrowotnej, bazę sportowo-rekreacyjną niedostosowaną do potrzeb mieszkańców, brak gminnego centrum kultury, brak żłobka oraz występujące problemy społeczne.

1.2 Sytuacja gospodarcza 

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Oporów. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Oporów należy do typowo rolniczych regionów w Polsce, czemu sprzyja wysoka przydatność glebowa (klasy bonitacyjne gleb z kompleksami pszenno-buraczanymi i pszenno-żytnimi). W związku z tym na terenie gminy dominują indywidualne gospodarstwa rolne. Dominantę na terenie gminy stanowią gleby III klas bonitacyjnych ze zdecydowaną przewagą klasy III a. Odnotować również należy występowanie sporych powierzchni gleb II klasy bonitacyjnej: ponad 316 ha na gruntach ornych. Relatywnie duże powierzchnie występują w miejscowościach Janów, Jastrzębie, Kamienna, Mnich Ośrodek i Mnich Południe, Oporów, Podgajew, Wola Owsiana oraz Wólka Lizigódź. Wśród wymienionych miejscowości Oporów i Mnich Ośrodek posiadają największe powierzchnie gruntów II klasy bonitacyjnej.

Wskazane są do intensywnej uprawy wszelkich roślin polowych oraz warzywnictwa i sadownictwa. Gmina Oporów należy do gmin o bardzo niskiej lesistości a możliwości zwiększenia powierzchni leśnej, wykorzystując najsłabsze gleby, jest znikoma.

Najwięcej zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych należy do branż handlowych i usługowych. Do największych pracodawców działających na terenie gminy należą instytucje publiczne: Urząd Gminy Oporów, Szkoła Podstawowa w Oporowie i Szkoła Podstawowa w Szczycie. Ponad 95% spośród zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Przemysł, jako dział gospodarki w gminie Oporów nie zajmuje znaczącej pozycji. Brak jest na omawianym terenie znaczącej liczby średnich i dużych przedsiębiorstw. Większość firm zarejestrowanych w gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu zatrudnionych.

Działalność gospodarcza w gminie

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Oporów zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2018-2021.

Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Oporów w latach 2018-2021

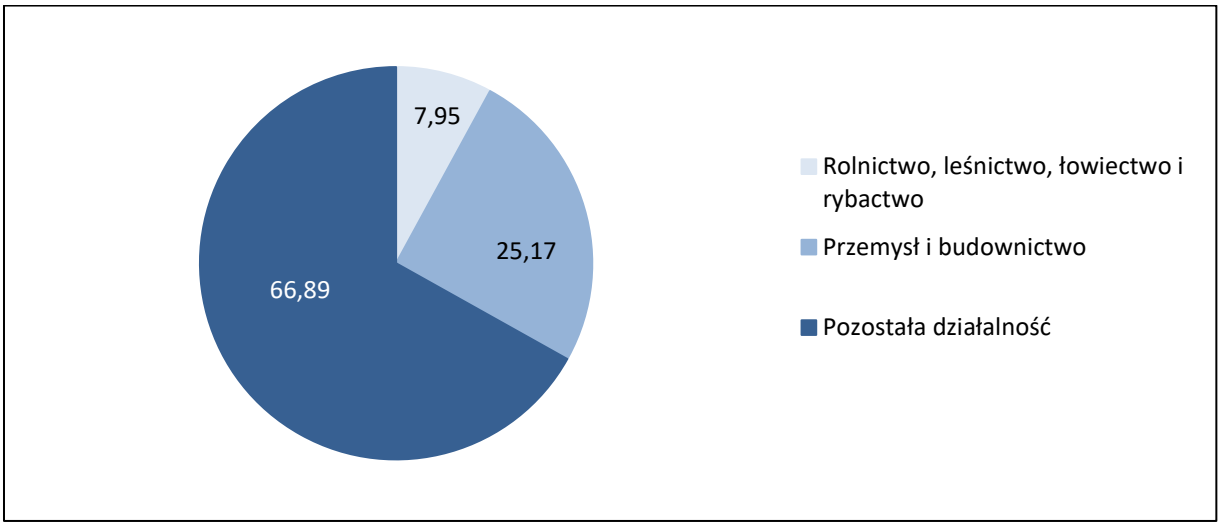
SEKCJA PKD	2018	2019	2020	2021
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	13	12	12	12
B: Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0
C: Przetwórstwo przemysłowe	11	11	10	11
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	1	1	1
F: Budownictwo	19	25	24	26
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	42	43	39	39
H: Transport i gospodarka magazynowa	8	9	11	12
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1	3	3	3
J: Informacja i komunikacja	2	2	2	2
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	2	3	3
L: Działalność związana z obsługa rynku nieruchomości	0	0	0	0
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	8	6	7
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1	4	3	4
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	6	6	6
P: Edukacja	3	4	4	4
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2	3	3	2
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	3	4	5
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	15	13	14	14
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższych danych wynika, że w obrazie gospodarczym gminy dominuje działalność z sekcji A, C, F, G, H oraz S i T.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczy z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Oporów.

Wykres 7 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Oporów w 2021 r. (%)

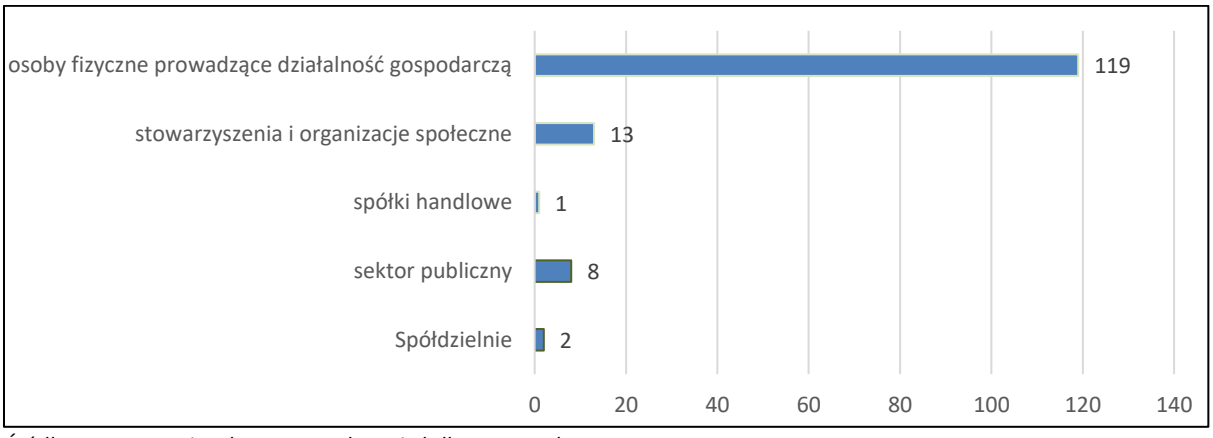


Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres ten pokazuje, że zdecydowaną większość udziału w profilu gospodarczym gminy stanowi działalność inna niż przemysł i budownictwa oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Oporów w podziale na sektory własnościowe w 2021 r.

Wykres 8 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Oporów (2021 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Oporów oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Oporów.

Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	49	50	53	60	58	61

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	37	39	40	47	45	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

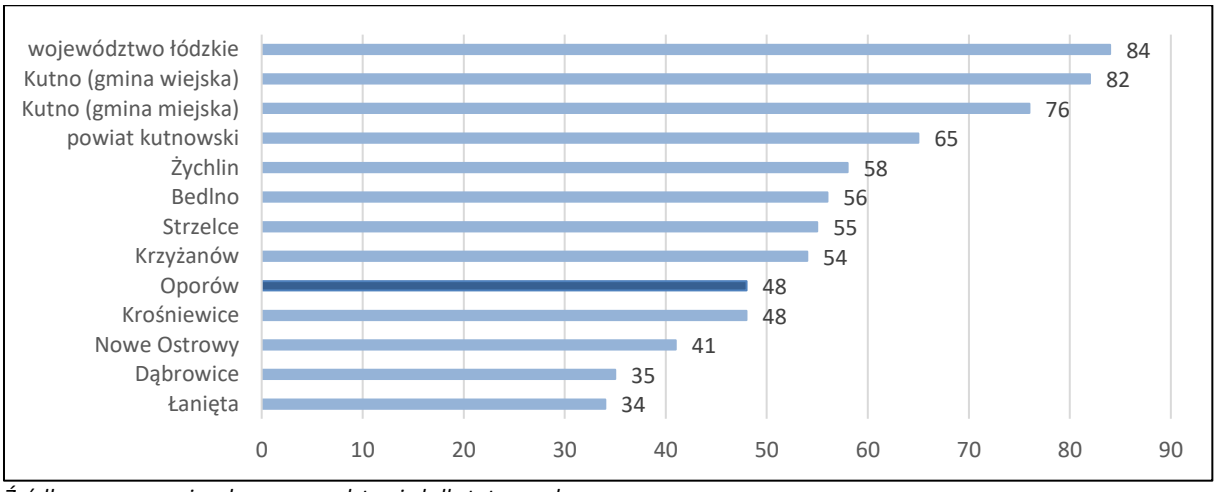
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	96	101	103	118	113	119

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach jednoznacznie wskazują na rosnąca liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni lat 2016-2021. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma również wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój. Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Oporów na tle innych gmin powiatu kutnowskiego, średniej dla powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego.

Wykres 9 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego i gmin wchodzących w jego skład



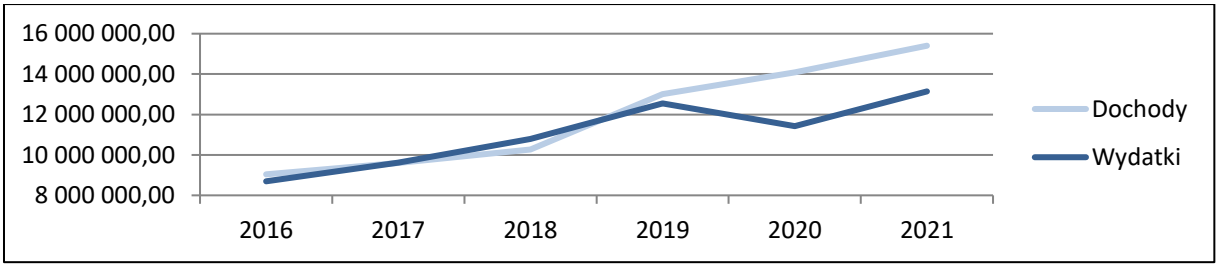
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wykazuje, że analizowany wskaźnik dla gminy Oporów – pomimo wzrostu przedsiębiorczości na przestrzeni ostatnich lat – jest znacząco niższy niż dla powiatu kutnowskiego a w szczególności dla województwa łódzkiego i jest jednym z najniższych wśród gmin powiatu kutnowskiego.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Oporów w latach 2016-2021.

Wykres 10 Dochody i wydatki ogółem gminy Oporów w latach 2016-2021 (zł)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że od 2019 r. dochody gminy Oporów były wyższe niż wydatki z budżetu – widać wyraźnie większą przewagę dochodów na wydatkami.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2016-2021 oraz porównanie wartości za 2021 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu kutnowskiego.

Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Oporów w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	3 442,62	3 707,15	3 987,49	5 172,16	5 661,01	6 231,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można ciągły i znaczący wzrost wysokości dochodów gminy Oporów
w przeliczeniu na 1 mieszkańca w okresie 2016-2021.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Oporów w 2021 w porównaniu do gmin powiatu kutnowskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Dąbrowice	7 123,47
Łanięta	6 851,00
Krzyżanów	6 427,13
Bedlno	6 383,20
Kutno (gmina wiejska)	6 244,55
Oporów	6 231,62
Strzelce	6 218,22
Nowe Ostrowy	6 156,49
Krośniewice	5 275,07
Żychlin	5 205,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik plasuje gminę Oporów na 6 miejscu wśród wszystkich gmin powiatu kutnowskiego.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć zauważalny wzrost przedsiębiorczości w gminie, brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko oraz korzystną sytuację finansową gminy.

Jako niezadowalające należy ocenić brak dużych zakładów pracy na terenie gminy, wskaźnik zamożności gminy niższy od 5 gmin powiatu kutnowskiego, znikoma działalność w sektorach pozarolniczych, wskaźnik przedsiębiorczości jeden z najniższych w powiecie mimo wzrostu liczby przedsiębiorstw w gminie.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Oporów. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, środowiska naturalnego, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja

Gmina Oporów zlokalizowana jest w północnej części województwa łódzkiego w powiecie kutnowskim.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Oporów na planie województwa łódzkiego



Źródło: opracowanie własne

Gmina Oporów zlokalizowana jest w centralnej części powiatu kutnowskiego. Sąsiaduje z gminami Strzelce, Żychlin, Bedlno, Krzyżanów i wiejską Kutno z terenu województwa łódzkiego i gminą Szczawin Kościelny z terenu województwa mazowieckiego.

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Oporów na planie powiatu kutnowskiego



Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono materiał zdjęciowy przedstawiający charakter gminy Oporów.

Zdjęcie 8 Zdjęcia terenów gminy Oporów





Źródło: opracowanie własne na podstawie www.oporow.pl

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Oporów.

Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Oporów



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Przez gminę Oporów przebiega autostrada A1 i droga wojewódzka nr 573. Pozostałą część dróg stanowią drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne. Ponadto w gminie występuje sieć dróg wewnętrznych gospodarczych stanowiących dojazd do pól. System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg o układzie promienistym jest dobrze rozwinięta i zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Kutnem, Płockiem i Łowiczem. Drogi wymagają przebudowy do pełnych parametrów wymaganych dla danej kategorii dróg, ale ogólnie są w dobrym stanie. Konieczność modernizacji dotyczy również infrastruktury towarzyszącej: chodników, parkingów, oświetlenia.

Gmina boryka się z problemem małej liczby kilometrów dróg rowerowych.

Środowisko naturalne

Gleby

Gmina Oporów jest gminą typowo rolniczą, cechuje się dobrymi glebami o wysokiej przydatności rolniczej. Powierzchnia gruntów to 6 768 ha. W strukturze gruntów najwięcej jest gruntów rolnych, które stanowią ponad 90% wszystkich gruntów. Klasyfikacja gruntów przedstawia się następująco:

- grunty rolne: 6164 ha,
- grunty leśne: 388 ha,
- tereny zabudowane i zurbanizowane: 203 ha,
- grunty pod wodami: 13 ha.

Klasyfikacja gruntów rolnych (% udział w ogólnej powierzchni gruntów rolnych) przedstawia się następująco:

- grunty orne: 91,7%,
- łąki: 2,34%,
- sady: 1,00%,
- pastwiska: 1,00%,
- pozostałe: 3,96%.

Na terenie gminy Oporów warunki glebowe determinowane są budową geologiczną warstw przypowierzchniowych. Osadami macierzystymi dla występujących tu gleb są głównie utwory gliniaste. Stąd też, gminę charakteryzuje występowanie gleb o wysokich klasach bonitacyjnych. Typologicznie są to gleby bielicowe, brunatne, czarne ziemie zdegradowane oraz mady występujące z reguły w strefach dolinnych. Dominantę na terenie gminy stanowią gleby III-ich klas bonitacyjnych ze zdecydowaną przewagą klasy III a. Odnotować również należy występowanie sporych powierzchni gleb II klasy bonitacyjnej. Użytki zielone występują na czarnych ziemiach i lokalnie na madach a największe ich powierzchnie ulokowane są w północnej i centralnej części gminy. Gmina Oporów należy do gmin o bardzo niskiej lesistości. Lasy państwowe skupione są w dwóch kompleksach, w części zachodniej w rejonie miejscowości Mnich oraz w części wschodniej w rejonie miejscowości Świechów. Obok lasów przestrzenie zielone gminy tworzą użytki zielone, zieleń parkowa, zieleń przykościelna i cmentarna oraz pomniki przyrody.

Wody

Wody powierzchniowe

Teren gminy Oporów odwadniany jest głównie przez rzekę Słudwię, lewobrzeżny dopływ Bzury. Rzeka i jej liczne dopływy są odbiornikami wód z sieci rowów melioracyjnych oraz ze spływów powierzchniowych. Północno – wschodni fragment gminy odwadniany jest przez dopływy rzeki Przysowy. Uzupełnieniem wód płynących są, wprawdzie nieliczne, zbiorniki wodne z reguły o

niewielkich powierzchniach. Największe z nich występują w sąsiedztwie zespołu parkowego w Oporowie. Rzeki na terenie gminy charakteryzują się niskimi przepływami i skromnymi zasobami dyspozycyjnymi. Poniżej przedstawiono dane dotyczące poszczególnych JCWP znajdujących się na terenie gminy Oporów wraz z celami środowiskowymi i działaniami podstawowymi i uzupełniającymi przypisanymi w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz. U. z 2023 r., poz. 300):

A) PLRW2000102724499 „Przysowa":
- status: naturalna część wód
- stan ogólny: zły
- przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny i zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny poniżej stanu dobrego (dla złagodzonych wskaźników) i dobry stan chemiczny (dla pozostałych wskaźników), planie gospodarowania
- działania podstawowe:
    - realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
    - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
    - kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin,
- działania uzupełniające:
    - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych,
    - ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami,
    - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp;

B) PLRW200017272439 „Słudwia do Przysowej":
- status: naturalna część wód
- stan ogólny: zły
- przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny i zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny poniżej stanu dobrego (dla złagodzonych wskaźników) i dobry stan chemiczny (dla pozostałych wskaźników)
- działania podstawowe:
    - realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
    - uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami,
    - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
- działania uzupełniające:
    - dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych,
    - analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami,

- aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp;

C) PLRW2000162721899 „Ochnia od Miłonki do ujścia”:

- status: silnie zmieniona część wód
- stan ogólny: zły
- przypisane cele środowiskowe: umiarkowany potencjał ekologiczny (złagodzone wskaźniki wraz z klasą, pozostałe wskaźniki - II klasa jakości), stan chemiczny poniżej stanu dobrego (dla złagodzonych wskaźników), dobry stan chemiczny dla pozostałych wskaźników,
- działania podstawowe:
  - działania renaturyzacyjne,
  - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
  - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
  - kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
- działania uzupełniające:
  - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp.

Stan wszystkich JCWP w gminie Oporów oceniony został jako zły. Cele środowiskowe mają zostać osiągnięte poprzez szereg działań wskazanych powyżej.

Wody podziemne

Wody podziemne gromadzone są w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i jurajskich. Stanowią wody użytkowe, ujmowane są na cele zaopatrzenia ludności i gospodarki. Główne użytkowe poziomy wodonośne gminy opierają się na zasobach wód podziemnych występujących w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Wody podziemne gromadzone są w Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych (GZWP). W obrębie gminy Oporów wody podziemne ujmowane są z dwóch zbiorników:

- górno-jurajskiego zbiornika w ośrodku szczelinowo-krasowym GZWP 226 Krośniewice-Kutno o średniej głębokości ujęć 200 m,
- trzeciorzędowego zbiornika w ośrodku porowym GZWP 215 Subniecka warszawska o średniej głębokości ujęć 160 m.

Zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Oporów prowadzone jest poprzez dwa ujęcia (ujęcie Oporów i ujęcie Kurów Woda) i rozprowadzana jest w systemie grupowych wodociągów wiejskich.

Obszar gminy Oporów położony jest w obszarze dorzecza Wisły w regionie wodnym Środkowej Wisły (w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie). Gmina Oporów leży w granicach jednolitej części wód podziemnych JCWPd PLGW200063. Poniżej przedstawiono dane dot. JCWPd nr PLGW200063:

- stan ogólny: dobry
- przypisane cele środowiskowe w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz. U. z 2023 r., poz. 300): dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,

- działania podstawowe przypisane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz. U. z 2023 r., poz. 300):
  - ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP),
- działania uzupełniające: nie przewidziano.

W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz. U. z 2023 r., poz. 300) wskazano m.in. działania przypisane do kompetencji poszczególnych podmiotów:

a) działania do realizowania przez organ sprawujący nadzór nad obszarem w porozumieniu z właściciele, dzierżawcą lub zarządcą terenu:
   - realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych,
b) działania do realizowania przez gminę:
   - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP,
   - uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami,
   - analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

Przewiduje się realizację ww. działań przez poszczególne wskazane podmioty w celu realizacji zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

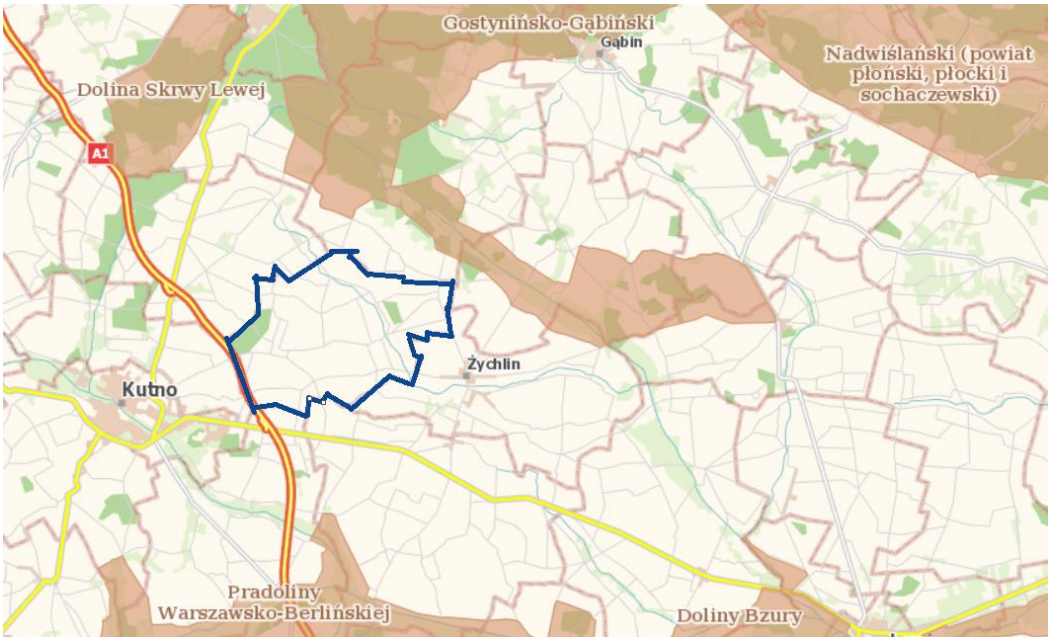
Formy ochrony

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Gmina Oporów znajduje się poza obszarami chronionymi w europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 i krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL. Gmina nie leży w obrębie obszarów chronionego krajobrazu, parków krajobrazowych, parków narodowych czy rezerwatów. W gminie znajduje się 7 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody ożywionej.

Poniżej przedstawiono lokalizację gminy względem różnych form ochrony przyrody.

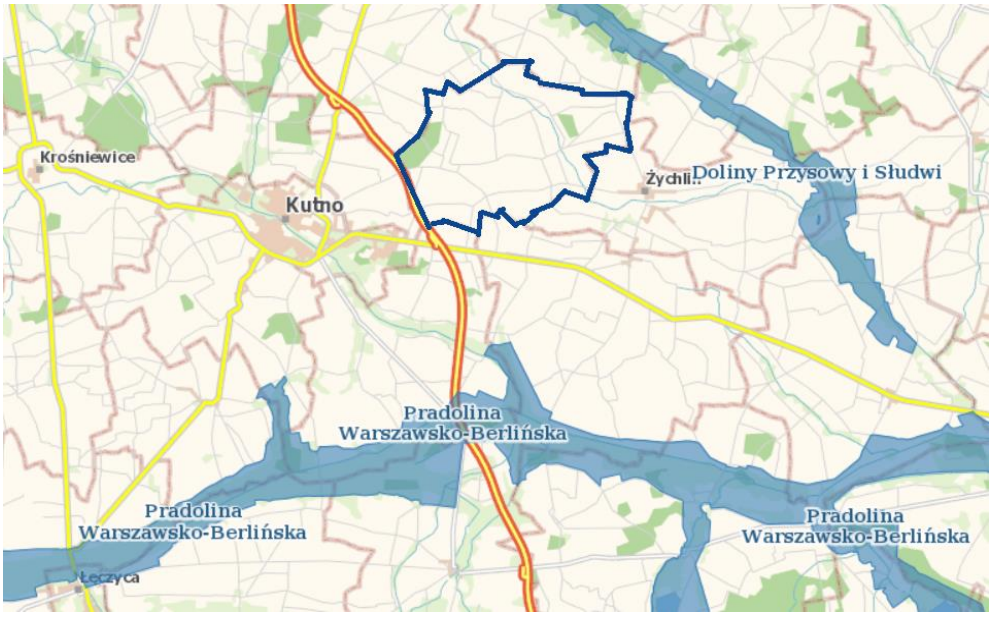
Rysunek 5 Położenie gminy Oporów względem obszarów chronionego krajobrazu



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

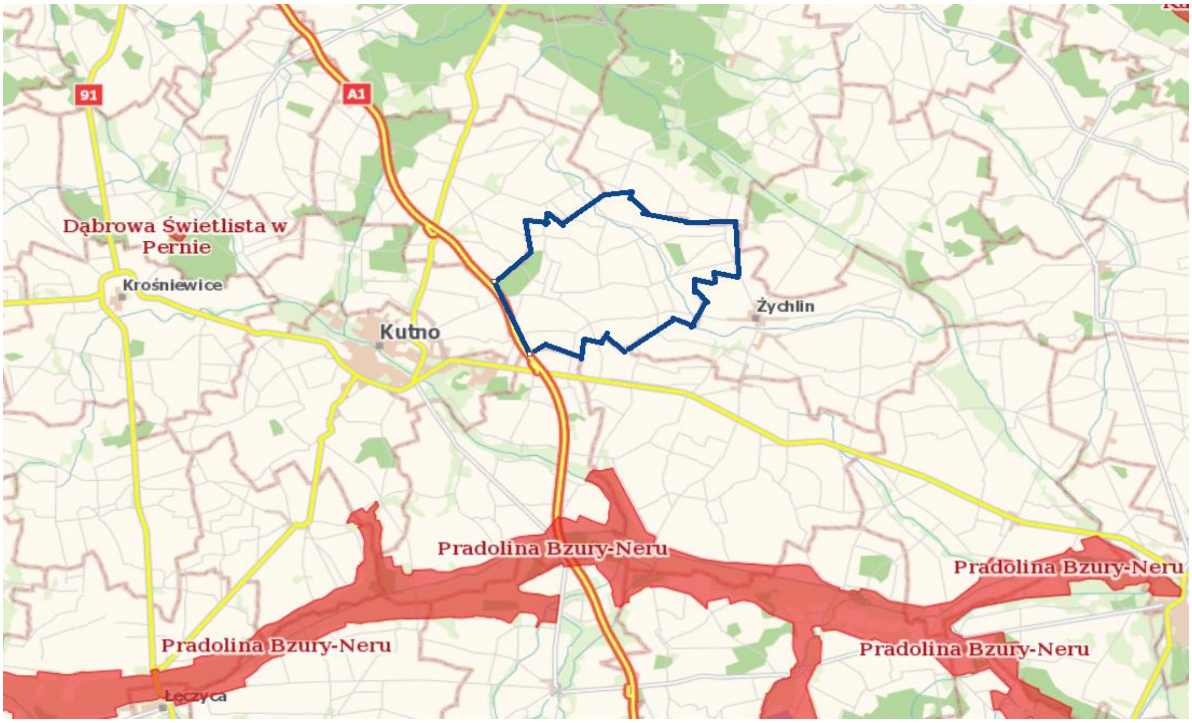
Najbliższy obszar chronionego krajobrazu „Gostynińsko-Gąbiński Obszar Chronionego Krajobrazu" znajduje się ok. 1 km od północno-zachodnich granic gminy. Obszar Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej położony jest ok. 2 km od południowych granic gminy

Rysunek 6 Położenie gminy Oporów względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 7 Położenie gminy Oporów względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000

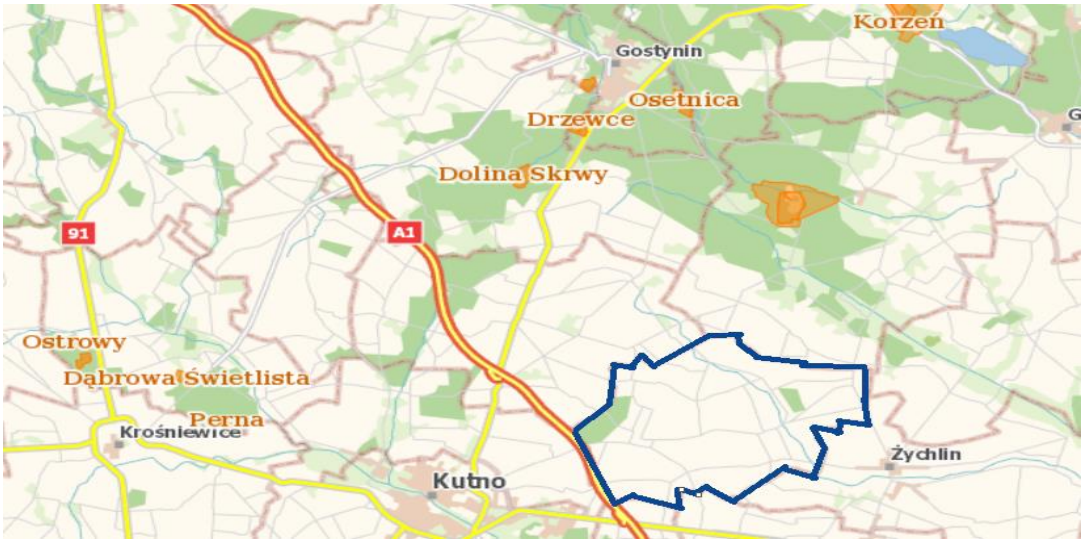


Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Pradolina Bzudy-Neru" (PLH 100006) leży ok. 8 km na południe od granic gminy, obszar „Dąbrowa Świetlista w Pernie" (PLH100002) a obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Przysowy i Słudwi"(PLB 100003) leży ok. 1 km na północ od granic gminy.

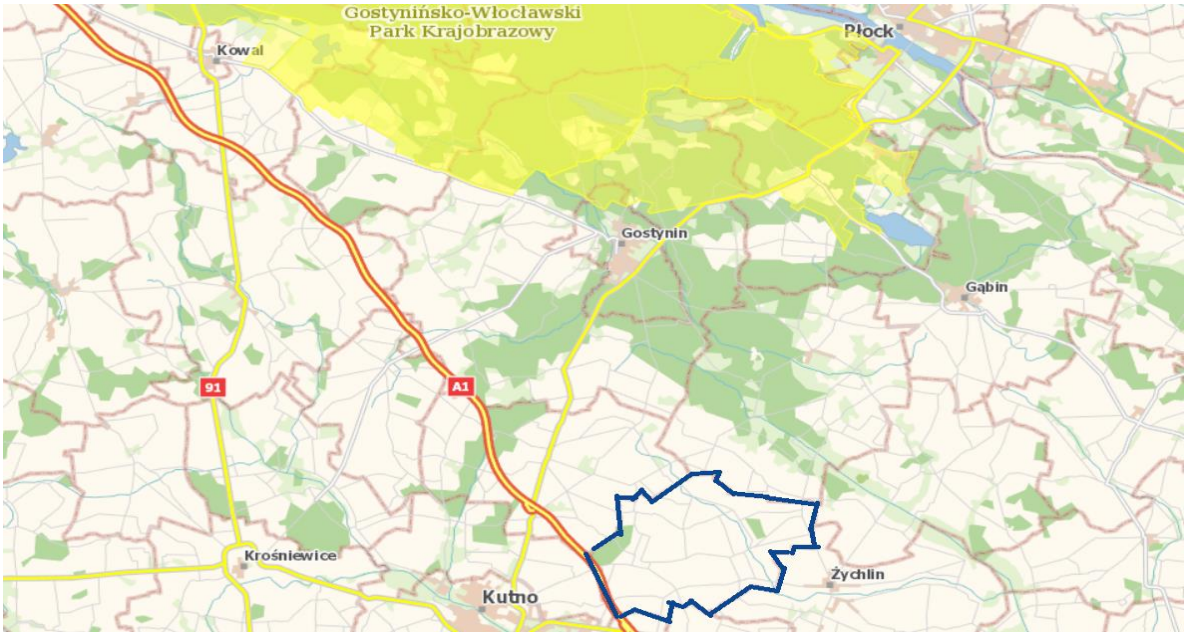
Najbliżej położony rezerwat przyrody „Jezioro Szczawińskie" i „Jezioro Szczawińskie – jezioro" znajduje się w gminie Szczawin Kościelny w województwie mazowieckim około 8 km od północnej granicy gminy a rezerwat „Dolina Skrwy" w gminie wiejskiej Gostynin ok. 11 km od północnych granic gminy.

Rysunek 8 Położenie gminy Oporów względem rezerwatów przyrody



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 9 Położenie gminy Oporów względem parków krajobrazowych



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

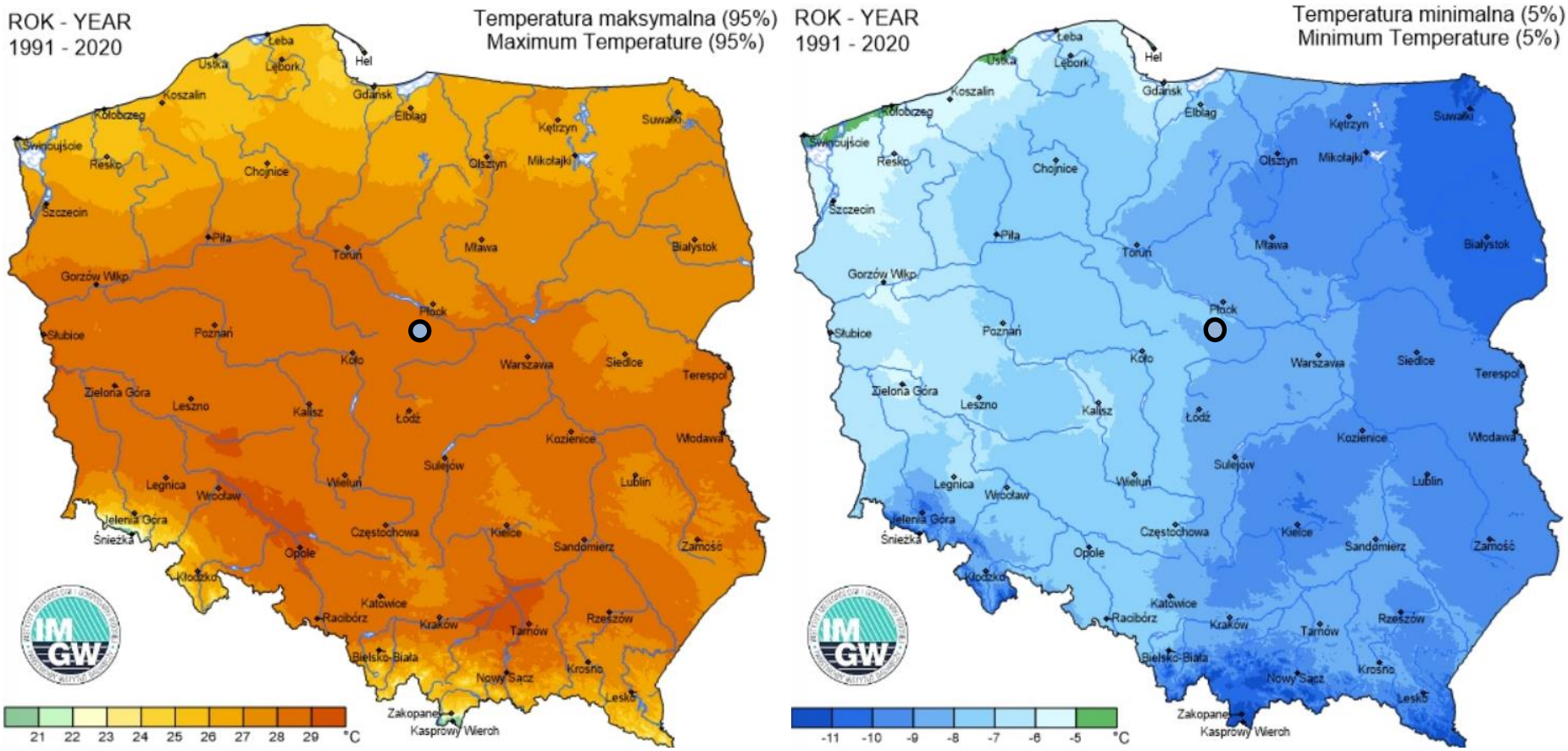
Powietrze

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest transport drogowy.

Warunki pogodowe

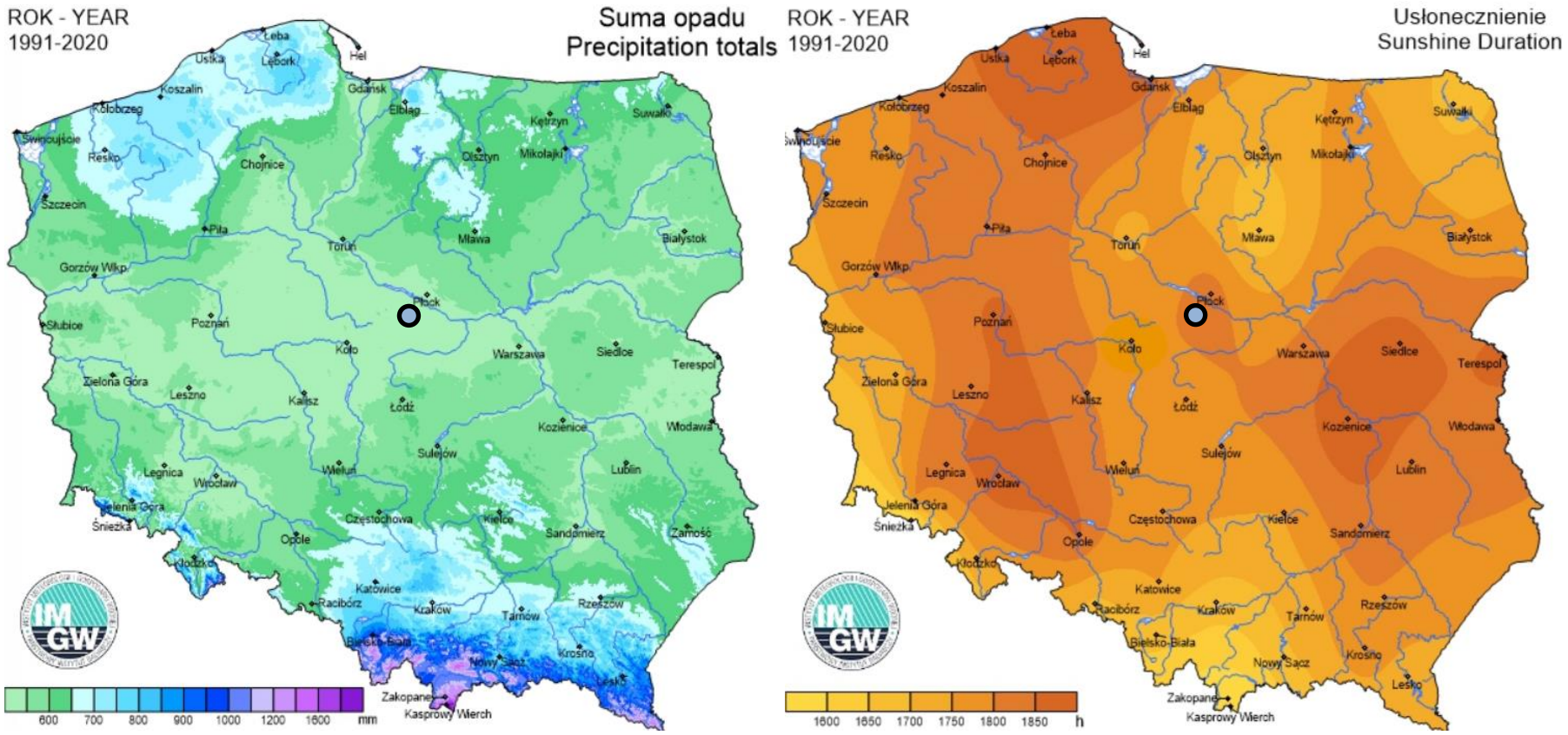
Poniżej zaprezentowano graficznie dane dla wielolecia 1991-2020 r. i zaznaczono lokalizację gminy Oporów.

Rysunek 10 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

Rysunek 11 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r.

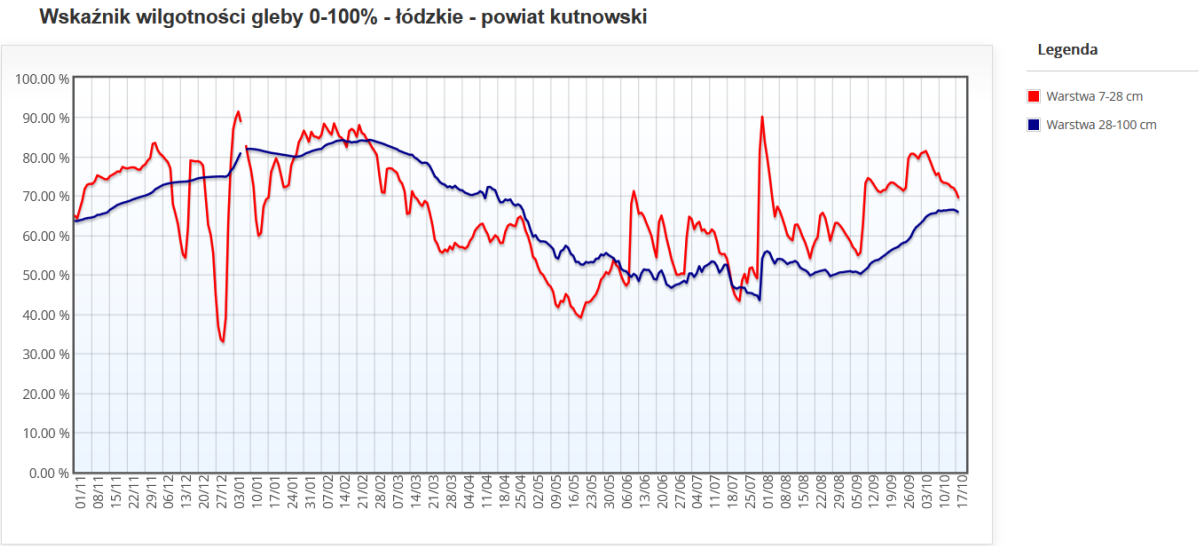


Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Oporów nie odnotowuje się ekstremalnych wartości temperatury, usłonecznienia i opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Oporów jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu kutnowskiego w okresie 11.2021 – 10.2022 r.

Wykres 11 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu kutnowskiego



Źródło: www.agrometeo.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie był niższy niż 40% w grudniu 2021 r., co mogło wskazywać na deficyt wody w strefie korzeniowej. Wartości wskaźnika rokrocznie prezentują podobne wartości.

Dobra kulturowe

Do rejestru zabytków, które znajdują się na terenie gminy Oporów wpisanych jest łącznie 15 obiektów. Zabytki zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Oporów (7 zabytków), Mnich (6 zabytków), Pobórz (2 zabytki). Wśród charakterystycznych i szczególnie istotnych dla identyfikacji kulturowej gminy są następujące obiekty (wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Łódzkiego i objęte ochroną konserwatorską):

- Zespół dworski w Pobórzu,
- Park dworski warz z 150 m strefą ochrony konserwatorskiej w Pobórzu,
- Zespół dworski w Mnichu
- Park dworski wraz z 150 m strefą ochrony konserwatorskiej w Mnichu,
- Kościół parafialny p. w. Wniebowzięcia NMP w Mnichu,
- Kaplica cmentarna w Mnichu,
- Cmentarz grzebalny warz z 150 m strefą ochrony konserwatorskiej w Mnichu,
- Zespół zamkowy w Oporowie,
- Park i ogród w Oporowie,
- Domek neogotycki w Oporowie,
- Suterena domku szwajcarskiego w Oporowie,
- Domek ogrodnika w Oporowie,
- Klasztor OO Paulinów w Oporowie,
- Kościół OO Paulinów w Oporowie.

Zabytkiem o największym znaczeniu dla gminy jest niewątpliwie Muzeum-Zamek w Oporowie. Zamek, mała późnogotycka rezydencja obronna wzniesiona około 1440 r. usytuowana na wyspie otoczonej fosą, jest jednym z niewielu tego typu zabytków zachowanych w Polsce. Zabudowa skupiona wokół czworobocznego dziedzińca składa się z domu mieszkalnego, wieży, baszty z kaplicą, połączonych murem obronnym. Zamek otacza krajobrazowy park założony w 1. poł. XIX w., w którym czytelne jest wcześniejsze założenie XVII-wiecznego ogrodu. Zamek od 1949 r. mieści muzeum z ekspozycją wnętrz dworskich. Tworzą ją dzieła sztuki i wyroby rzemiosła artystycznego prezentujące kulturę szlachecką. Zbiory zawierają dzieła sztuki z różnych epok, od XVI w. do pocz. XX w.: obrazy, rzeźby, wyroby rzemiosła artystycznego. Zgodnie z zapisami Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2020-2023 Zamek w Oporowie (zespół zamkowo-parkowy) stanowi teren charakterystyczny dla historii i tradycji osadniczej regionu.

Poniżej zaprezentowano zdjęcia poszczególnych obiektów z terenu gminy Oporów o dużej wartości kulturowej.

Zdjęcie 9 Zespół klasztorny w Oporowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 10 Zamek w Oporowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 11 Park podworski w Golędzkich



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 12 Dwór w Mnichu



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 13 Kościół w Mnichu



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 14 Dwór w Pobórzu



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 15 Dwór w Świechowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 16 Dwór w Szczycie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 17 Dom ogrodnika w Oporowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 18 Domek neogotycki w Oporowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 19 Park i ogród w Oporowie



Źródło: materiały własne

Zdjęcie 20 Cmentarz i kaplica cmentarna w Mnichu




Źródło: materiały własne

Na terenie gminy Oporów występują również liczne obiekty kultu religijnego o charakterze zabytków nieobjęte ochroną konserwatorską tj. przydrożne kapliczki, figury i krzyże.

Zdjęcie 21 Przydrożne kapliczki i figury kultu religijnego w gminie Oporów





Źródło: materiały własne

Część zabytków na terenie gminy Oporów znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorsko-remontowych. Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości zyskania dofinansowania na renowację od Łódzkiego Konserwatora Zabytków).

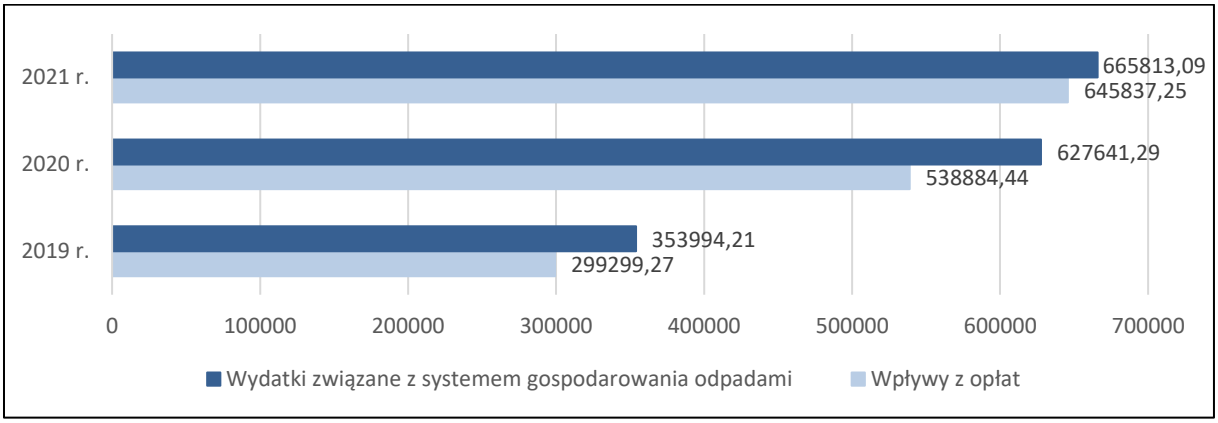
Gospodarka odpadami

Usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkanych świadczy wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny. W przypadku odpadów zbieranych selektywnie obowiązuje odbiór odpadów z podziałem na 5 frakcji: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady oraz odpady resztkowe. Na terenie gminy nie ma możliwości przetwarzania

odpadów komunalnych. W gminie Oporów nie funkcjonuje punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (mieszkańcy mają możliwość zdawania odpadów w punkcie w Kutnie).

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesionym przez Gminę Oporów jest koszt odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, czyli koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Oporów. Poniżej przedstawiono ww. porównanie wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi i wydatków związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (obsługa informatyczna systemu komputerowego, wydatki administracyjne, wynagrodzenie wraz z pochodnymi) w gminie Oporów w latach 2019-2021.

Wykres 12 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Oporów w latach 2019-2021 (w zł)

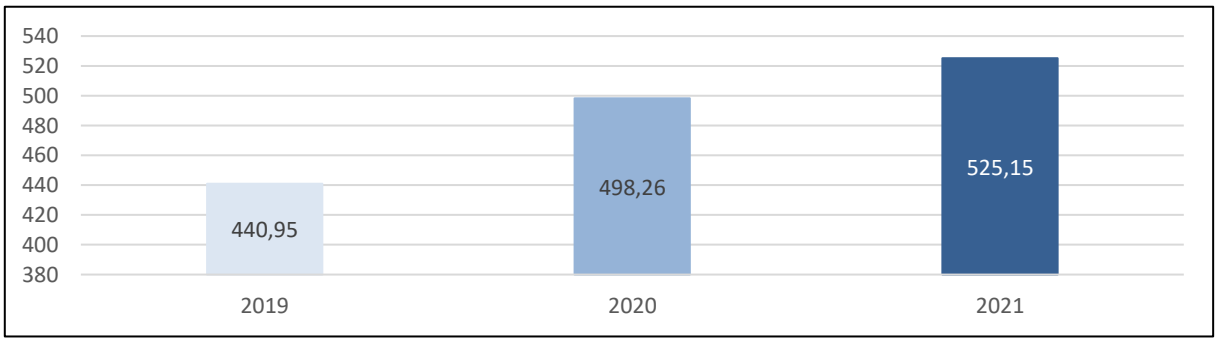


Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2019 r., Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2020 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2021 r.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Oporów w latach 2019-2021 przewyższały wartość wpływów z opłat.

Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie Oporów w latach 2019-2021.

Wykres 13 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Oporów w latach 2019-2021 (Mg)



Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2019 r., Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2020 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2021 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2021 r. wzrosła w stosunku do 2019 r. o blisko 85 Mg.

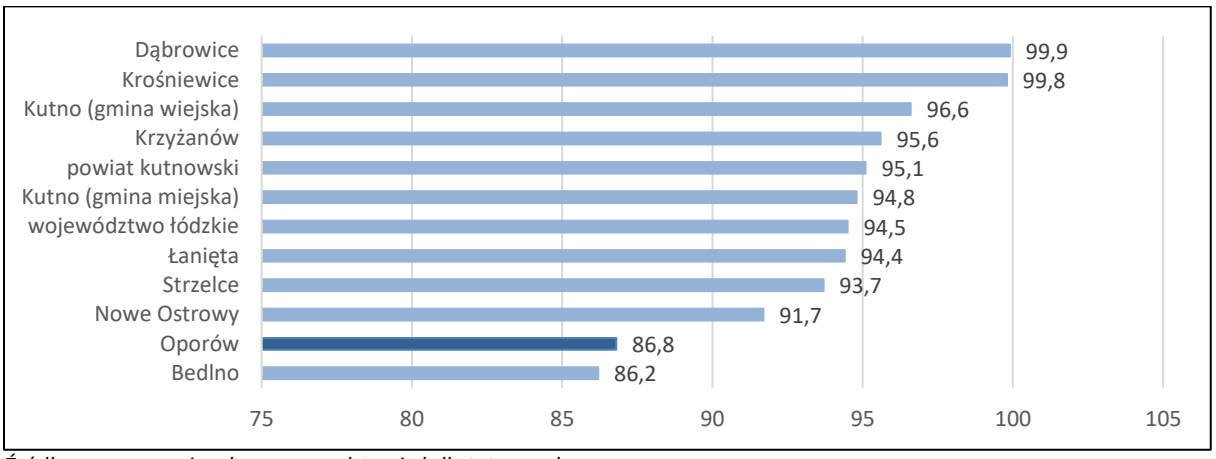
Infrastruktura techniczna

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Oporów zaopatrywana jest w wodę z dwóch stacji wodociągowych zlokalizowanych w Oporowie i Kurowie Wsi. Wskaźnik mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w gminie Oporów wynosi 86,8%. Wszystkie sołectwa położone na obszarze gminy zaopatrywane są w wodę z istniejących systemów wodociągowych (wodociągi w większości wymagają modernizacji).

Długość sieci wodociągowej (stan na grudzień 2021) wyniosła 93,1 km.

Wykres 14 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.)

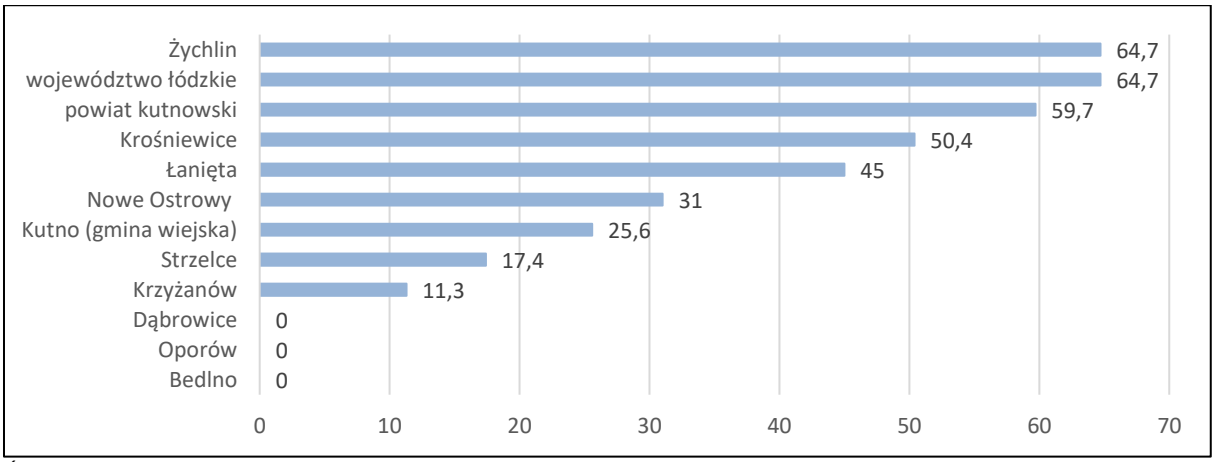


Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Oporów odnotowano 2 najniższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu kutnowskiego.

Na terenie gminy Oporów nie istnieje sieć kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy odprowadzają ścieki również do szamb asenizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W gminie nie funkcjonuje przemysłowa oczyszczalnia ścieków. W gminie Oporów jest 392 zbiorników bezodpływowych i 108 przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się u indywidualnych mieszkańców oraz 3 biologiczne oczyszczalnie znajdujące się przy Szkole Podstawowej w Oporowie, Szkole Podstawowej w Szczycie oraz w Muzeum-Zamek w Oporowie.

Wykres 15 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Oporów jest jedną z 3 gmin powiatu kutnowskiego bez dostępu do sieci kanalizacyjnej.

Obserwuje się inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi oraz środków unijnych). Brak sieci kanalizacyjnej jest jednym z głównych problemów przestrzennych gminy.

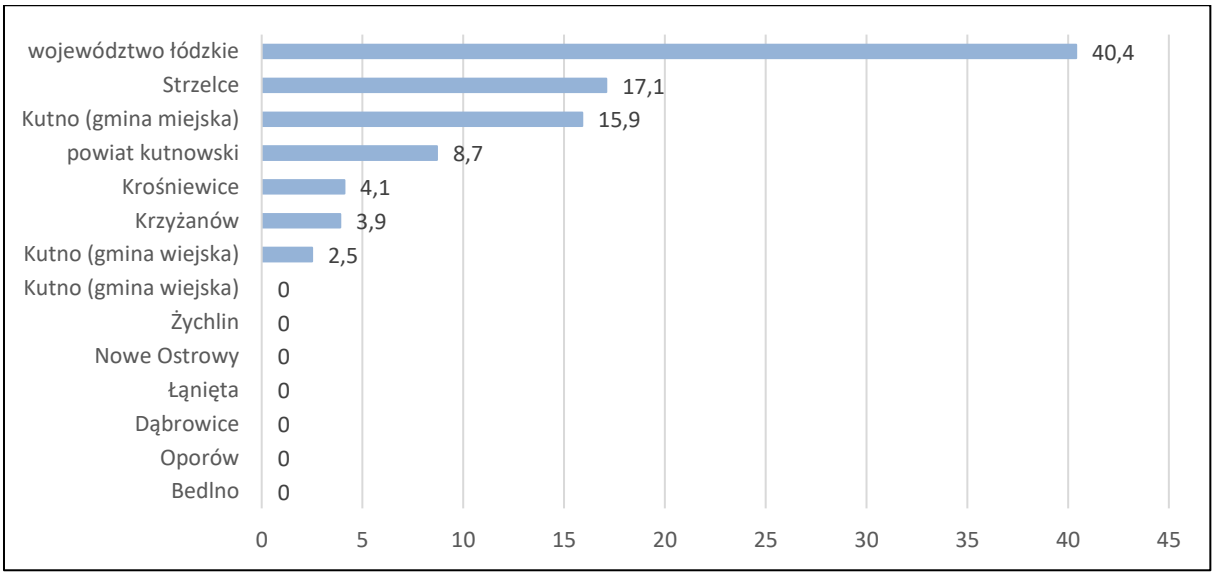
Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy Oporów nie ma zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem. Większe źródła ciepła istnieją w budynkach użyteczności publicznej.

Sieć gazowa

Na terenie gminy Oporów nie funkcjonuje sieć gazowa. Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu kutnowskiego, powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2021 r.

Wykres 16 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Gmina Oporów jest jedną z 7 gmin powiatu kutnowskiego bez dostępu do sieci gazowej.

Sieć elektroenergetyczna

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla zasilania odbiorców z terenu gminy są linie główne wyprowadzone ze stacji GPZ 110/15kV w Kutnie i Żychlinie. Stacje 110/15kV zasilane są liniami 110kV relacji Kłodawa-Krośniewice-Kutno-Żychlin-Łowicz. Układ ten stanowi dużą pewność zasilania sieci rozdzielczej 15kV. Cały system ma możliwość rozbudowy i dostosowania do pokrycia wzrostu zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej. Doprowadzenie energii do użytkowników odbywa się za pomocą elektroenergetycznego lokalnego systemu dystrybucyjnego składającego się z napowietrznej i kablowo-napowietrznej sieci średniego napięcia 15kV, stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4kV i linii rozdzielczych niskiego napięcia 0,4/0,231KV.

Lokalny system dystrybucji średniego i niskiego napięcia został częściowo zmodernizowany, a jego parametry techniczne także umożliwiają zwiększanie się zapotrzebowania na moc i energię elektryczną w najbliższej przyszłości dla zagospodarowania obszarów gminy. Wchodzące w skład lokalnego systemu napowietrzne linie 15kV, a także przebiegające przez teren gminy napowietrzne linie wysokiego napięcia 110kV i 220 kV krajowego systemu przesyłowego posiadają pasy technologiczne, w obrębie których występują ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów (np. w zalesianiu, urządzaniu parkingów, składów materiałów niepalnych, itp.) jak też zakazy zabudowy (np. przeznaczonej do stałego pobytu człowieka, stacji paliw, magazynów materiałów łatwopalnych itp.).

Występują jeszcze miejscowości, w których odbiorcy otrzymują energię elektryczną o zaniżonych parametrach napięciowych, które wymagają reelektryfikacji tj. dobudowy stacji transformatorowych, sieci średniego i niskiego napięcia w celu poprawy warunków zasilania.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców gminy Oporów do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie się poprawia. Sieć przewodowa telekomunikacyjna obejmuje teren całej gminy. Dzieje się tak za sprawą rozwoju telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Rozwija się również rynek usług informatycznych, tj. transmisja danych i dostęp do sieci internetowej. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy będzie uzależniony od ograniczenia bariery ekonomicznej w dostępie do Internetu oraz od efektywnego informatyzowania administracji publicznej na poziomie gminy. Procesowi temu powinny towarzyszyć działania związane z uświadamianiem i edukacją mieszkańców jak korzystać z usług i technologii informacyjnych, zwłaszcza w grupie wiekowej osób 50+. Stały dostęp do Internetu szerokopasmowego posiada cała gmina, a zwłaszcza placówki użyteczności publicznej.

Zagospodarowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Oporów obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów (zatwierdzone Uchwałą nr XXII/89/2012 Rady Gminy Oporów z dnia 10.10.2012 r.). Gmina Oporów nie posiada planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów gminy oraz programu/planu rewitalizacji.

DIAGNOZA

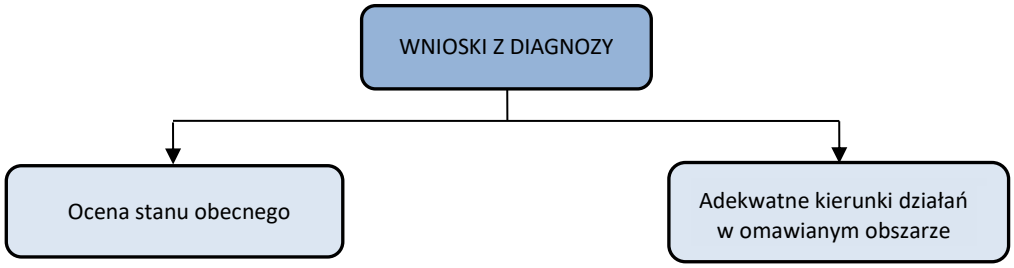
Do głównych atutów gminy należy połączenie komunikacyjne z dużymi ośrodkami miejskimi (Kutnem, Łodzią), bogate zasoby kulturowe jak na tak małą gminę, dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, ogólnie dobry stan dróg gminnych i infrastruktury towarzyszącej.

Jako niezadowalające należy wskazać brak obszarów o dużej wartości przyrodniczej, brak sieci ciepłowniczej, stopień zwodociągowania gminy wysoki (jednak wciąż jeden z najniższych w powiecie), brak sieci kanalizacji sanitarnej, występujące zjawisko tzw. niskiej emisji, brak sieci gazowej, brak PSZOK funkcjonującego bezpośrednio na terenie gminy oraz brak planów zagospodarowania przestrzennego i programu/planu rewitalizacji.

1.4 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Oporów w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 12 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Oporów



Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Oporów zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Na niebiesko zaznaczono pozytywne oceny stanu obecnego.

Tabela 16 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Oporów

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Zmniejszające się bezrobocie	Utrzymanie trendu, pozyskiwanie nowych inwestorów
Sieć szkół publicznych odpowiednia do potrzeb gminy	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Wzrost wydatków na oświatę i wychowanie	Pozyskiwanie środków zewnętrznych, działania zmierzające do uzyskania wyższych subwencji z budżetu państwa
Zapewniona podstawowa opieka zdrowotna	Dalsza działalność NZOZ i punktu aptecznego
Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Rozszerzenie oferty NZOZ
Spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej	Utrzymanie skutecznej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oporowie
Aktywna działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych	Dalsza aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa
Rozwinięta baza kulturalna (Muzeum-Zamek w Oporowie, świetlice wiejskie, Biblioteka Publiczna, działalność szkół)	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych, realizacja programów grantowych w obszarze kultury
Baza sportowa oparta o boiska przyszkolne	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej m.in. o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych (Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii)
Wysoki poziom cyfryzacji usług publicznych	Rozszerzanie zakresu e-usług publicznych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Oporów

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	Podejmowania działań w celu zwiększenia odsetka osób prowadzących działalność gospodarczą niezwiązaną bezpośrednio z rolnictwem
Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do ogółu mieszkańców gminy jeden z najniższych w powiecie	Podejmowanie działań przyjaznych prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy, aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Dochody gminy przewyższające wydatki z budżetu	Kontynuacja racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi
Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca jedne z najniższych w powiecie	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów, aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Brak dużych zakładów pracy	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów, przygotowanie oferty inwestycyjnej
Brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko	Monitoring działalności gospodarczej pod kątem oddziaływania na środowisko

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Oporów

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne połączenie komunikacyjne względem dużych ośrodków miejskich	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Dobra jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji	Modernizacja istniejących dróg i infrastruktury towarzyszącej
Zanieczyszczenie powietrza spowodowane głównie „niską emisją”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne
Brak sieci gazowej	Inwestycje w źródła ciepła oparte o OZE
Brak sieci kanalizacji sanitarnej	Budowa sieci kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków i rozwiązań asenizacyjnych
Stopień zwodociągowania gminy wysoki, ale wciąż jeden z najniższych w powiecie	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
Brak PSZOK zlokalizowanego na terenie gminy	Budowa PSZOK w gminie
Brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i programu/planu rewitalizacji	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy i programu rewitalizacji
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów

Źródło: opracowanie własne

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Oporów stanowiły podstawę do analizy SWOT i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Oporów pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 3 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Oporów w sferze społecznej.

Tabela 19 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych – spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – wysoki poziom bezpieczeństwa – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych – rozbudowana baza kulturalna (Muzeum-Zamek w Oporowie, świetlice wiejskie, Biblioteka Publiczna, szkoły) – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – wysoki poziom cyfryzacji usług publicznych	– starzejące się społeczeństwo – spadek liczby mieszkańców – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – wzrost wydatków na oświatę i wychowanie – brak specjalistycznej opieki zdrowotnej – baza sportowo-rekreacyjna nieadekwatna do potrzeb mieszkańców – brak żłobka
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi	– niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z aktywnością mieszkańców w organizacjach pozarządowych, spadkiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej, wysokim poziomem bezpieczeństwa, zapewnionymi podstawowymi usługami zdrowotnymi, widocznym trendem zmniejszania bezrobocia, rozwiniętą działalnością kulturalną na terenie gminy, siecią szkół odpowiednią do potrzeb mieszkańców, wysokim poziomem cyfryzacji usług publicznych. Słabe strony

dotyczą niekorzystnej sytuacji demograficznej, występowania problemów społecznych, bazy sportowo-rekreacyjnej nieadekwatnej do potrzeb gminy, braku specjalistycznej opieki zdrowotnej, braku żłobka i wzrostu wydatków na oświatę i wychowanie. Jako szanse należy wskazać możliwość pozyskania dofinansowania a jako zagrożenie definiowane są niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Oporów w sferze gospodarczej.

Tabela 20 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– stabilna sytuacja finansowa gminy – widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – brak dużych zakładów pracy oddziałujących negatywnie na środowisko	– odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – znikoma działalność pozarolnicza – wskaźnik przedsiębiorczości jeden z najniższych w powiecie – zamożność mieszkańców jedna z najniższych w powiecie – brak dużych zakładów pracy
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	– niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej) – niska rozpoznawalność turystyczna gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z dobrą sytuacją finansów publicznych, widocznym wzrostem przedsiębiorczości w gminie oraz brakiem zakładów, które negatywnie oddziałują na środowisko naturalne. Szansą dla gminy w omawianej sferze są możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego i inwestorów krajowych i zagranicznych. Jako słabe strony zdefiniowano niekorzystną sytuację demograficzną, niską zamożność mieszkańców oraz niską aktywność gospodarczą gminy w porównaniu do innych gmin powiatu. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne, brak wyróżnika turystycznego gminy i niestabilność przepisów prawa.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Oporów w sferze przestrzennej.

Tabela 21 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dobra dostępność komunikacyjna – dobry stan sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – atrakcyjne zasoby kulturowe – brak zakładów (m.in. zakładów chemicznych, utylizacji azbestu czy zagospodarowania odpadów), które mogą znacząco wpływać na stan środowiska naturalnego	– brak sieci kanalizacji sanitarnej – brak systemu ciepłowniczego – brak sieci gazowej – zanieczyszczenie powietrza pochodzące głównie z indywidualnych źródeł ciepła – brak PSZOK zlokalizowanego na

– wysoka jakość gleb – dobra jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji – wysoki stopień zwodociągowania gminy jednak wiąż jeden z najniższych w powiecie	terenie gminy – brak planów zagospodarowania przestrzennego i programu rewitalizacji – brak zbiorowej oczyszczalni ścieków

SZANSE	ZAGROŻENIA
– perspektywy rozwoju dla odnawialnych źródeł energii – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	– niska świadomość ekologiczna mieszkańców – brak środków finansowych na uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, poprawę jakości dróg

Źródło: opracowanie własne

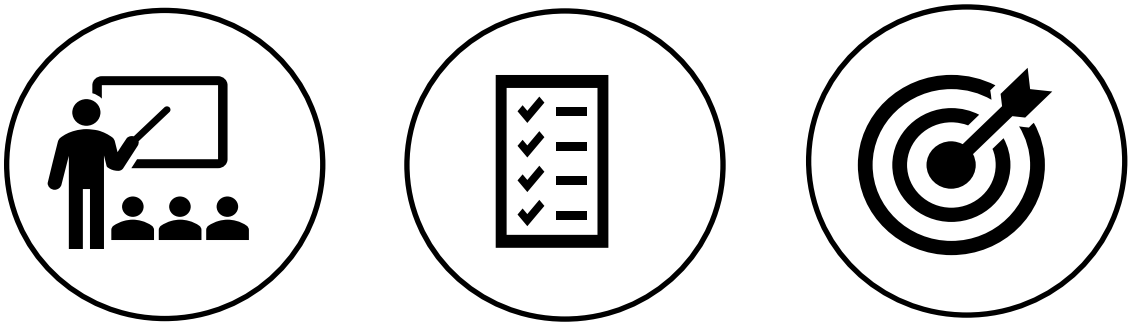
Mocne strony gminy dotyczą dobrej dostępności komunikacyjnej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, wysokiej jakości gleb, wysokiego stanu zwodociągowania gminy (jednak wciąż jednego z najniższych w powiecie) oraz dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano perspektywy wykorzystania OZE i możliwość pozyskania dofinansowania. Jako słabe strony zdefiniowano problem niskiej emisji, brak sieci ciepłowniczej i sieci gazowej, brak sieci kanalizacji sanitarnej, brak zbiorowej oczyszczalni ścieków, brak planów zagospodarowania przestrzennego i programu rewitalizacji oraz słabą jakość infrastruktury drogowej. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz brak środków finansowych na inwestycji w infrastrukturę.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Oporów. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Gmina posiada **walory przyrodnicze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych**. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Oporów widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Walory przyrodnicze gminy również pozwalają na rozwój agroturystyki. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Podstawą do rozwoju turystyki może stanowić **stan środowiska naturalnego w gminie, i atrakcyjne zasoby kulturowe**. Niezbędne wydają się dalsze prace nad ofertą inwestycyjną gminy. Największym hamulcem w rozwoju gminy mogą okazać się znaczące braki w infrastrukturze komunalnej (kanalizacja sanitarna) i niekorzystna sytuacja demograficzna gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA



3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Oporów oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

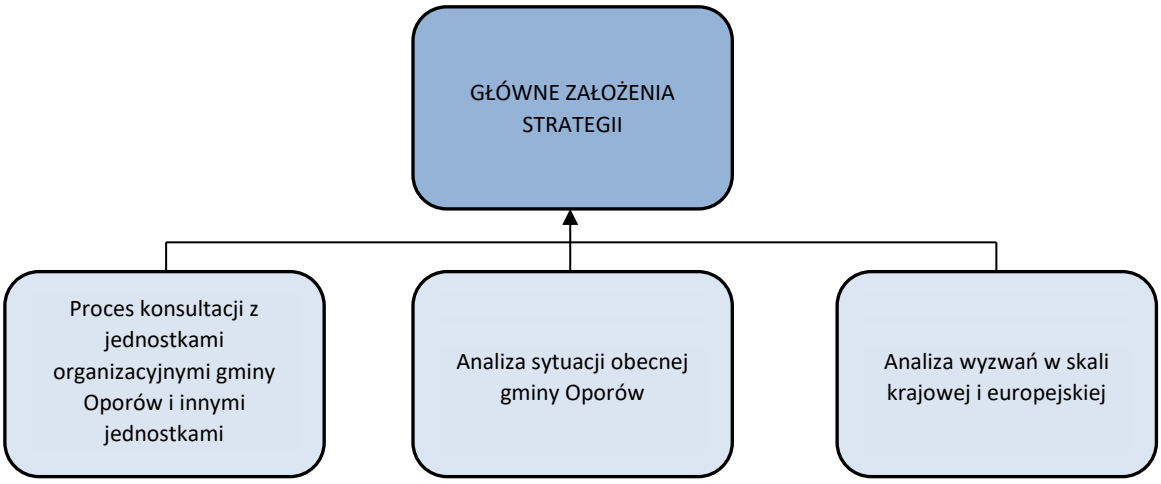
W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.

Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi gminy Oporów i innymi jednostkami. Poniżej wymieniono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

- Gmina Bedlno,
- Gmina Dąbrowice,
- Gmina Krośniewice,
- Gmina Krzyżanów,
- Gmina Kutno,
- Gmina Miasto Kutno,
- Gmina Łanięta,
- Gmina Nowe Ostrowy,
- Gmina Strzelce,
- Gmina Żychlin,
- Powiat Kutnowski,
- Województwo Łódzkie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Oporowie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Szczycie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oporowie,
- organizacje pozarządowe z terenu gminy Oporów,
- mieszkańcy gminy,
- Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Rozwoju Gmin „CENTRUM”,
- Dyrektor Regionalny Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi
- Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łodzi.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 13 Proces formułowania głównych założeń Strategii



Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia "wizja gminy" uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne zróżnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne zróżnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź zróżnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Oporów:

Gmina Oporów rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej posłannictwo,
- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje i do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać i jak to robić?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspakajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego" społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Oporów:

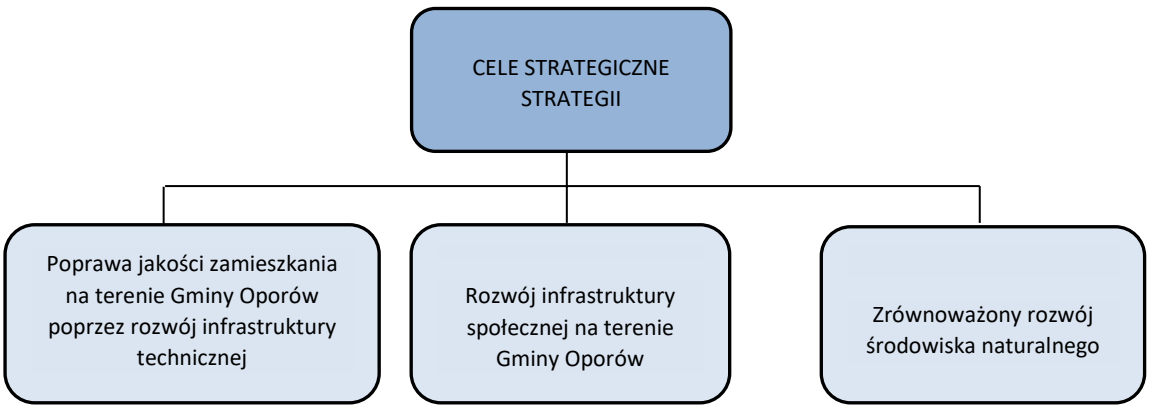
Gmina Oporów jako istotna część rozwoju powiatu kutnowskiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także będący miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 14 Cele strategiczne Strategii



Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW
1 Poprawa jakości zamieszkania na terenie Gminy Oporów poprzez rozwój infrastruktury technicznej	1.1 Rozwój gospodarki ściekowej	• kontynuacja budowy systemu ochrony wód powierzchniowych (m.in. oczyszczalnie przydomowe) • monitoring i egzekwowanie prawidłowego składowania ścieków płynnych w zbiornikach bezodpływowych (szambach) i likwidacja nielegalnego zrzutu ścieków do urządzeń melioracyjnych, cieków wodnych i pól • uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy, w tym poza aglomeracjami • prowadzenie analiz techniczno-ekonomicznych gospodarowania ściekami w obszarze gminy, w tym poza aglomeracjami	• liczba funkcjonujących oczyszczalni przydomowych • liczba zlikwidowanych miejsc nielegalnych zrzutów do urządzeń melioracyjnych, cieków wodnych i pól • liczba monitorowanych zbiorników bezodpływowych
	1.2 Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej	• rozbudowa sieci wodociągowej • modernizacja infrastruktury w zakresie gospodarki wodnej (stacje uzdatniania wody) • wymiana oprzyrządowania (studzienki, wodomierze)	• liczba kilometrów wybudowanej sieci wodociągowej • liczba nowych przyłączy do sieci wodociągowej • liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody • liczba wymienionego oprzyrządowania wodociągowego
	1.3 Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	• modernizacja i poprawa stanu dróg gminnych • modernizacja i poprawa stanu dróg powiatowych (we współpracy z samorządem powiatowym) • budowa chodników i parkingów • modernizacja oświetlenia z możliwością wykorzystania OZE • budowa ścieżek rowerowych	• liczba kilometrów zmodernizowanych dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą • liczba kilometrów zmodernizowanych dróg powiatowych • liczba wybudowanych parkingów • liczba kilometrów wybudowanych ścieżek rowerowych
	1.4 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i odporności na zmiany klimatu	• opracowanie projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe • zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych, prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł)	• liczba wybudowanych zbiorników retencyjnych
	1.5 Współpraca z innymi jednostkami w celu poprawy jakości życia mieszkańców	• tworzenie warunków do budowy sieci gazowej i ewentualna jej budowa	• liczba kilometrów wybudowanej sieci gazowej
2. Rozwój infrastruktury społecznej na terenie Gminy Oporów	2.1 Propagowanie kultury i kształtowanie warunków sprzyjających asymilacji społeczności lokalnej	• modernizacja budynku Gminnej Biblioteki Publicznej • wyznaczenie i zagospodarowanie rekreacyjnych szlaków turystycznych • podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi turystyki • stworzenie warunków dla rozwoju twórczości, edukacji regionalnej i kultury • ochrona dziedzictwa narodowego, w tym m.in. podejmowanie działań upamiętniających przeszłość historyczną • renowacja obiektów zabytkowych • wsparcie dla inicjatyw mających na celu rewaloryzację zespołu zamkowo-parkowego oraz kościelno-klasztornego w Oporowie • modernizacja świetlic wiejskich • doposażenie ruchomej infrastruktury do organizacji eventów • organizacja festynów rodzinnych dla mieszkańców gminy • aktywizowanie życia społecznego i mobilizowanie społeczności lokalnych m.in. poprzez włączanie się Gminnej Biblioteki Publicznej i szkół w organizację zajęć dla mieszkańców (w tym w świetlicach wiejskich) oraz wspieranie rozwoju stowarzyszeń i organizacji pozarządowych • wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych • współpraca z samorządem powiatowym w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych	• liczba wyznaczonych i zagospodarowanych rekreacyjnych szlaków turystycznych • liczba wdrożonych inicjatywy mających na celu rewaloryzację zespołu zamkowo-parkowego i kościelno-klasztornego w Oporowie • liczba obiektów zabytkowych poddanych renowacji • liczba świetlic wiejskich poddanych renowacji • liczba zorganizowanych festynów/wydarzeń dla mieszkańców gminy • liczba nowopowstałych gospodarstw agroturystycznych • liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych we współpracy z samorządem powiatowym • liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych
	2.2 Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu	• stworzenie zaplecza sportowego (m. in.: budowa/przebudowa boisk oraz doposażenie urządzeń lekkoatletycznych) • budowa zaplecza rekreacyjnego sprzyjającego wspólnemu spędzaniu wolnego czasu dzieci i dorosłych (siłownie zewnętrzne, place zabaw)	• liczba wybudowanych/przebudowanych i doposażonych obiektów sportowych • liczba nowych siłowni zewnętrznych • liczba nowych placów zabaw
	2.3 Promocja Gminy Oporów	• wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych jako element promocyjny gminy • promocja gminy w mediach • wyłonienie marki gminy (stworzenie jasnego wizerunku gminy)	• liczba zrealizowanych kampanii promocyjnych gminy
	2.4 Rozwój społeczeństwa informacyjnego (w tym cyfrowego)	• dostęp mieszkańców do szerokopasmowego Internetu i stworzenie bezpłatnych punktów dostępu • dostosowanie polityki informacyjnej do mieszkańców	• liczba nowych bezpłatnych punktów dostępu do internetu • liczba mieszkańców mogących korzystać z szerokopasmowego internetu
	2.5 Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół,	• podnoszenie kwalifikacji i umiejętności nauczycieli • unowocześnienie bazy dydaktycznej szkół • poszerzenie oferty edukacyjnej poprzez system zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych ze szczególnym	• liczba nauczycieli, którzy podnieśli swoje kwalifikacje • liczba zrealizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych

	dostosowanie ofert i usług edukacyjnych do potrzeb mieszkańców	uwzględnieniem nauki języków obcych, zajęć sportowych, muzycznych, logopedycznych i innych • wsparcie dla instytucji kultury w realizacji dodatkowych zajęć adresowanych do dzieci, młodzieży oraz dorosłych • poprawa cyfryzacji szkół • propagowanie rozwoju edukacji sportowej	• liczba doposażonych placówek edukacyjnych
	2.6 Zapewnienie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego	• wsparcie i zapewnienie gotowości bojowej w jednostkach OSP • poprawa poczucia bezpieczeństwa oraz zapobieganie przestępczości (współpraca z Komendą Powiatową Policji w Kutnie oraz Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Kutnie) • budowa/przebudowa, remonty, lokali dla OSP (remizy, garaże)	• liczba doposażonych jednostek OSP • liczba wykrytych przestępstw w porównaniu do lat poprzednich • liczba wybudowanych/przebudowanych lokali OSP
	2.7 Poprawa infrastruktury mieszkaniowej	• aktualizacja i realizacja programu związanego z gospodarką mieszkaniową • remont i modernizacja istniejącego zasobu mieszkaniowego stanowiącego własność Gminy Oporów • pozyskiwanie nowych zasobów mieszkaniowych • tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego	• liczba zmodernizowanych obiektów mieszkaniowych stanowiących własność Gminy Oporów • liczba nowych inwestycji mieszkaniowych
	2.8 Współpraca z innymi jednostkami w celu poprawy jakości życia mieszkańców	• współpraca z innymi JST oraz innymi podmiotami w zakresie organizacji transportu zbiorowego • współpraca z jednostkami (głównie z GOPS) celem udzielania wsparcia rodzinom i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu • tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym • zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień • propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym • poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie marginalizacji życia starszego pokolenia • systemowa pomoc osobom i rodzinom • zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych • dostosowanie lokali dla osób niepełnosprawnych (w tym pomieszczeń pod wynajem dla innych podmiotów) • współpraca z jednostkami przy zachowaniu najcenniejszych walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych gminy w celu podniesienia jakości życia mieszkańców w gminie	• liczba lokali dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami • liczba połączeń komunikacji zbiorowych funkcjonujących na obszarze gminy • liczba osób korzystających z pomocy społecznej • liczba kampanii/akcji propagujących aktywny tryb życia wśród osób starszych
	2.9 Wsparcie inicjatyw sprzyjających przedsiębiorczości mieszkańców oraz mających na celu ograniczanie bezrobocia	• wspieranie i promocja przedsiębiorczości • wsparcie lokalnych przedsiębiorców i produktów • wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych • współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz instytucjami otoczenia biznesu w celu wspierania przedsiębiorczości mieszkańców • wspieranie rozwoju konkurencyjności gospodarstw rolnych	• liczba nowopowstałych organizacji pozarządowych • liczba osób bezrobotnych • liczba przeprowadzonych inicjatyw/kampanii na rzecz promocji przedsiębiorczości
	2.10 Poprawa warunków sprzyjających podniesieniu jakości obsługi klientów w Gminie Oporów (poprawa organizacyjna i merytoryczna)	• modernizacja lub budowa nowego budynku Urzędu Gminy, wyposażenie obiektu w salę konferencyjną • remont, modernizacja, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz obiektów komunalnych • podniesienie kompetencji pracowników samorządowych i doposażenie ich stanowisk pracy	• liczba obiektów użyteczności publicznej i obiektów komunalnych poddanych termomodernizacji • liczba pracowników samorządowych, którzy podnieśli swoje kompetencje • liczba doposażonych stanowisk pracy w instytucjach samorządowych
3 Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego	3.1 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	• wykorzystanie OZE w budynkach użyteczności publicznej, w tym m.in. modernizacja gospodarki energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w budynkach Urzędu Gminy, Stacji Uzdatniania Wody w Kurowie, Szkoły Podstawowej w Oporowie i Szkoły Podstawowej w Szczycie • wsparcie dla inwestorów indywidualnych/gospodarstw indywidualnych w zakresie możliwości wykorzystania OZE	• liczba budynków użyteczności publicznej, w których wykorzystywane są OZE • liczba gospodarstw domowych, w których wykorzystywane są OZE • liczba przedsiębiorstw, w których wykorzystywane są OZE
	3.2 Realizacja planu gospodarki odpadami	• realizacja zadań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami komunalnymi • realizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Oporów” • budowa PSZOK na terenie gminy • likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci	• liczba obiektów, w których usunięto azbest • masa odpadów komunalnych poddanych recyklingowi • liczba utworzonych PSZOK • liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci
	3.3 Realizacja programu ochrony środowiska	• opracowanie, realizacja i aktualizacja „Programu ochrony środowiska dla Gminy Oporów” • monitoring stanu środowiska, w tym dbałość o utrzymanie porządku i czystości w gminie (m.in. w kwestii spalania śmieci w indywidualnych gospodarstwach domowych) • poprawa gospodarki wodnej na terenie gminy • poprawa jakości powietrza poprzez m.in. ograniczenie niskiej emisji powierzchniowej (termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych, wykorzystanie OZE, budownictwo energooszczędne) i ograniczenie emisji ze źródeł o charakterze liniowym • ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej w postaci nawożenia i składania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków	• liczba zlikwidowanych nieekologicznych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych • liczba opracowanych programów ochrony środowiska • liczba budynków poddanych termomodernizacji1

	3.4 Zapewnienie ładu przestrzennego	• opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • budowa i wdrożenie systemu informacji przestrzennej Gminy Oporów w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • opracowanie programu/planu rewitalizacji • utrzymanie istniejących i stanowienie nowych form ochrony obszarowej (w tym dla zespołu zamkowo-pałacowego w Oporowie) wraz z ochroną, wzbogacaniem i odtwarzaniem różnorodności biologicznej	• powierzchnia gminy objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • liczba wdrożonych systemów informacji przestrzennej • liczba wdrażanych programów/planów rewitalizacji • liczba ustanowionych form ochrony przyrody
	3.5 Edukacja ekologiczna	• edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (m. in.: segregacja śmieci w szkołach i punktach przedszkolnych na terenie gminy, zbiórka elektrośmieci, organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach typu: sprzątanie lasu, „Światowy Dzień Ziemi" „Sprzątanie świata", organizacja konkursów podnoszących świadomość ekologiczną, edukacja w zakresie znaczenia utrzymania różnorodności biologicznej, edukacja w zakresie gospodarki odpadami) • edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców Gminy Oporów (m.in. organizacja spotkań, polityka informacyjna)	• liczba przeprowadzonych kampanii edukacji ekologicznej skierowanych do dzieci i młodzieży • liczba przeprowadzonych kampanii edukacji ekologicznej skierowanych do dorosłych
	3.6 Adaptacja do zmian klimatu	• utrzymanie istniejących i tworzenie nowych wielofunkcyjnych terenów zielonych	• powierzchnia utrzymanych terenów zielonych • powierzchnia nowoutworzonych terenów zielonych

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym



Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 23 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2024
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów
Europejski Zielony Ład	Średniookresowa Strategia rozwoju kraju	Program regionalny Fundusze europejskie dla Łódzkiego 2027	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Oporów
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	
	Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych). Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2024

W Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2024 zdefiniowano następujące cele główne programu:

- profilaktyka wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie oraz działania na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- tworzenie systemu współpracy w zakresie przeciwdziałania i ograniczaniu zjawiska przemocy.

W ich ramach określono następujące cele szczegółowe:

- edukacja społeczna z zakresu profilaktyki przemocy i promowanie właściwych postaw społecznych,
- podniesienie kompetencji służb realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- rozwój systemu informacji na temat prowadzonych działań z zakresu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

Strategia przewiduje działania związane ze zwalczaniem problemów społecznych występujących na terenie gminy, czyli również problemu przemocy w rodzinie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Oporów powiązane są z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Gminy Oporów na lata 2017-2022 (cele w obszarach: ekologia, gospodarka, infrastruktura, przestrzeń, społeczność). W zakresie zagospodarowania przestrzennego, jako realizację celów przyjętych w ww. Strategii Studium wskazuje:

- racjonalizację rozwoju gminnych struktur przestrzennych, zapewnienie ich efektywnego funkcjonowania oraz zapewnienie oferty terenowej dla różnorodnych nowych inwestycji,
- kształtowanie struktury gminnej, zharmonizowanej ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym i krajobrazowym,
- podniesienie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych,
- zapewnienie ciągłości rozwoju,
- zapewnienie możliwości osiągania celów etapowych i cząstkowych pod warunkiem zgodności z celami nadrzędnymi.

Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Oporów.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Oporów na lata 2022-2030. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne

o znaczeniu lokalnym dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej. W Strategii przyjęto cel horyzontalny określony jako „Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo" oraz następujące cele strategiczne:

- cel 1 „Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka" i cele operacyjne:
  - 1.1 „Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego",
  - 1.2 „Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego",
  - 1.3 „Wsparcie rozwoju MŚP",
  - 1.4 „Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności";
- cel 2 „Obywatelskie społeczeństwo równych szans" i cele operacyjne:
  - 2.1 „Rozwój kapitału społecznego",
  - 2.2 „Poprawa stanu zdrowia mieszkańców",
  - 2.3 „Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego";
- cel 3 „Atrakcyjna i dostępna przestrzeń" i cele operacyjne:
  - 3.1 „Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska",
  - 3.2 „Ochrona i kształtowanie krajobrazu",
  - 3.3 „Zwiększenie dostępności transportowej",
  - 3.4 „Nowoczesna energetyka w województwie",
  - 3.5 „Racjonalizacja gospodarki odpadami",
  - 3.6 „Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych".

Strategia swoimi założeniami jest zgodna z ww. celami i działaniami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+. Przewiduje bowiem wspieranie działalności gospodarczej w gminie, zwiększanie konkurencyjności sektora rolnego, realizację inwestycji drogowych zwiększających dostępność komunikacyjną i spójność terytorialną gminy i regionu, działania na rzecz środowiska naturalnego i stosowanie zasad ograniczających negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko, zwiększenie dostępność usług publicznych Gminy Oporów, edukację i ustawiczny rozwój dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz dbanie o lokalne zasoby kulturowe i środowiskowe wraz z promowaniem turystycznym gminy – te aspekty zostały ujęte również w działaniach w ramach ww. celów Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+.

Gmina Oporów ma charakter typowo rolniczy. Należy zaznaczyć, że sektor rolniczy jest istotnym segmentem gospodarczym całego województwa, a kluczową rolę w jego rozwoju pełnią rolnicy indywidualni, w tym prowadzący rodzinne gospodarstwa rolne. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ wskazuje, że dla zwiększenia wykorzystania potencjału surowcowego i przetwórczego oraz wzmacniania pozycji konkurencyjnej rolnictwa w układach krajowych i międzynarodowych konieczne będzie podejmowanie działań związanych z poprawą struktury obszarowej gospodarstw, modernizacją technologiczną rolnictwa, zwiększaniem skali współpracy, zwiększaniem innowacyjności. Istotne będą również działania zwiększające ofertę wysokiej jakości produktów pochodzących z lokalnych gospodarstw, ich promocja, tworzenie nowych modeli organizacyjno-marketingowych oraz nowych form oddolnych inicjatyw społecznych. Rozwój konkurencyjności gospodarstw rolnych przewidziano w Strategii w celu operacyjnym 2.9 „Wsparcie inicjatyw sprzyjających przedsiębiorczości mieszkańców oraz mających na celu ograniczanie bezrobocia"

<u>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+</u>

W Planie wskazano poniższe główne wyzwania rozwoju przestrzennego województwa łódzkiego:

- w obszarze osadnictwa: przeciwdziałanie procesom depopulacji ośrodków miejskich oraz peryferyzacji obszarów wiejskich,

- w obszarze transportu:
  - wzmocnienie drogowej dostępności regionu,
  - włączenie regionu w system szybkich połączeń kolejowych,
  - poprawa lotniczej dostępności regionu opartej o uzupełniające się porty lotnicze: CPK i PL Łódź,
  - zwiększenie jakości i integracji publicznego transportu zbiorowego,
  - wzmocnienie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług lotniczych;
- w obszarze infrastruktury technicznej:
  - zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
  - poprawa dostępności do dystrybucyjnej sieci gazowej,
  - zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
  - poprawa funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami na rzecz rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym,
  - rozwój systemu teleinformatycznego;
- w obszarze środowiska przyrodniczego:
  - efektywne wykorzystanie zasobów i potencjału oraz poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
  - ochrona zasobów środowiska przyrodniczego,
  - minimalizacja zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- w obszarze dziedzictwa kulturowego:
  - kompleksowe rozpoznanie zachowanego zasoby materialnego dziedzictwa kulturowego i dokumentowanie jego wartości,
  - ochrona różnorodności i specyficznych cech dziedzictwa kulturowego;
- w obszarze turystyki i rekreacji:
  - zapewnienie dostępu do dobrej jakości infrastruktury turystycznej,
  - kształtowanie wizerunkowych form turystyki,
  - zwiększenie atrakcyjności turystycznej i zmiana wizerunku województwa;
- w obszarze krajobrazu i ładu przestrzennego:
  - zachowanie wartości i jakości krajobrazu,
  - przeciwdziałanie zagrożeniom dla możliwości zachowania wartości krajobrazu,
- w obszarze bezpieczeństwa publicznego: utrzymanie infrastruktury obronnej i zapewnienie możliwości prowadzenia działań ratowniczych.

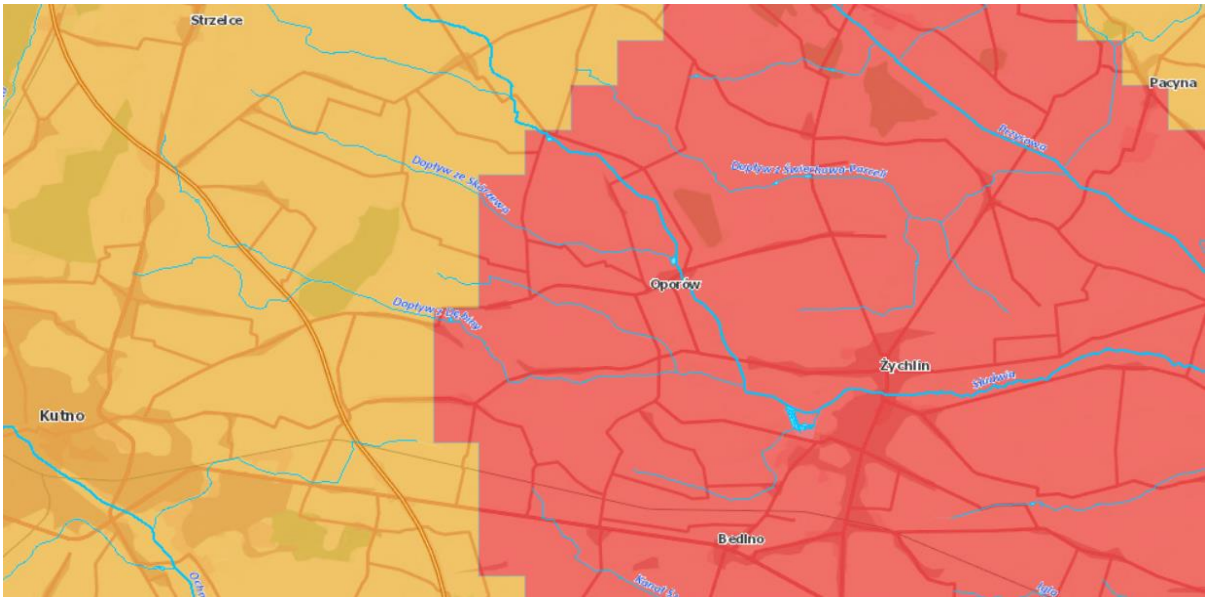
Strategia przewiduje szereg działań (w tym wpisanych jako przedsięwzięcia priorytetowe), które są zgodne z ww. priorytetami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+.

<u>Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy</u>

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Oporów są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

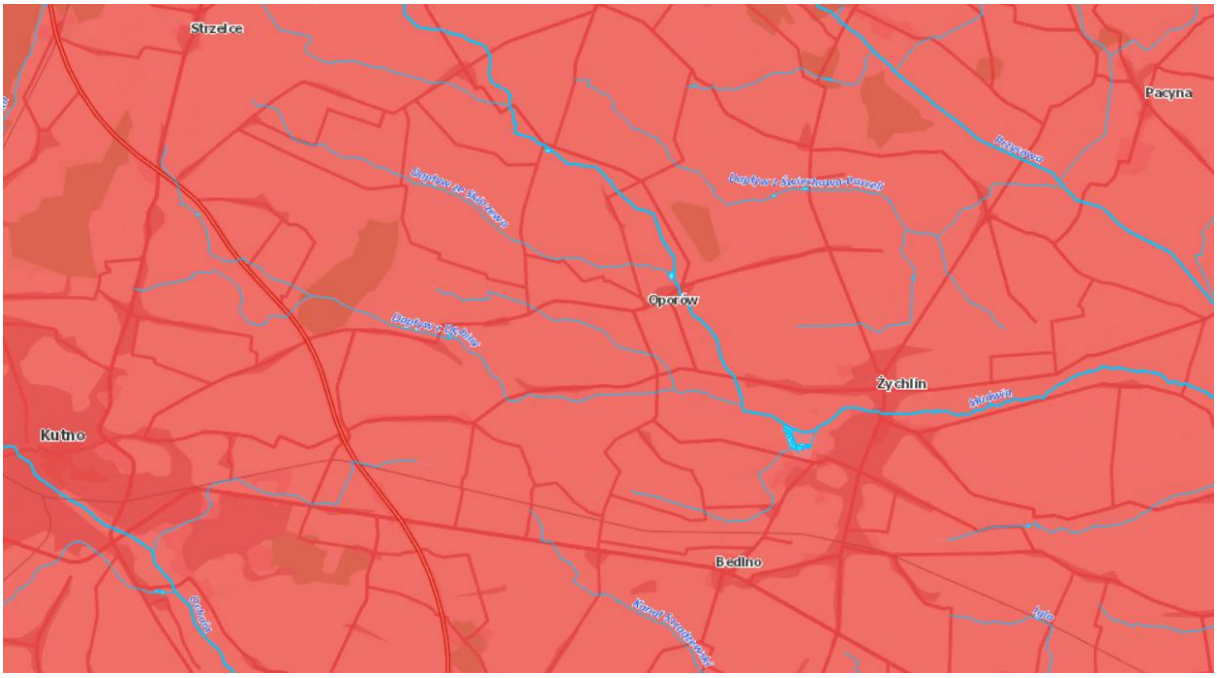
- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną



Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą rolniczą



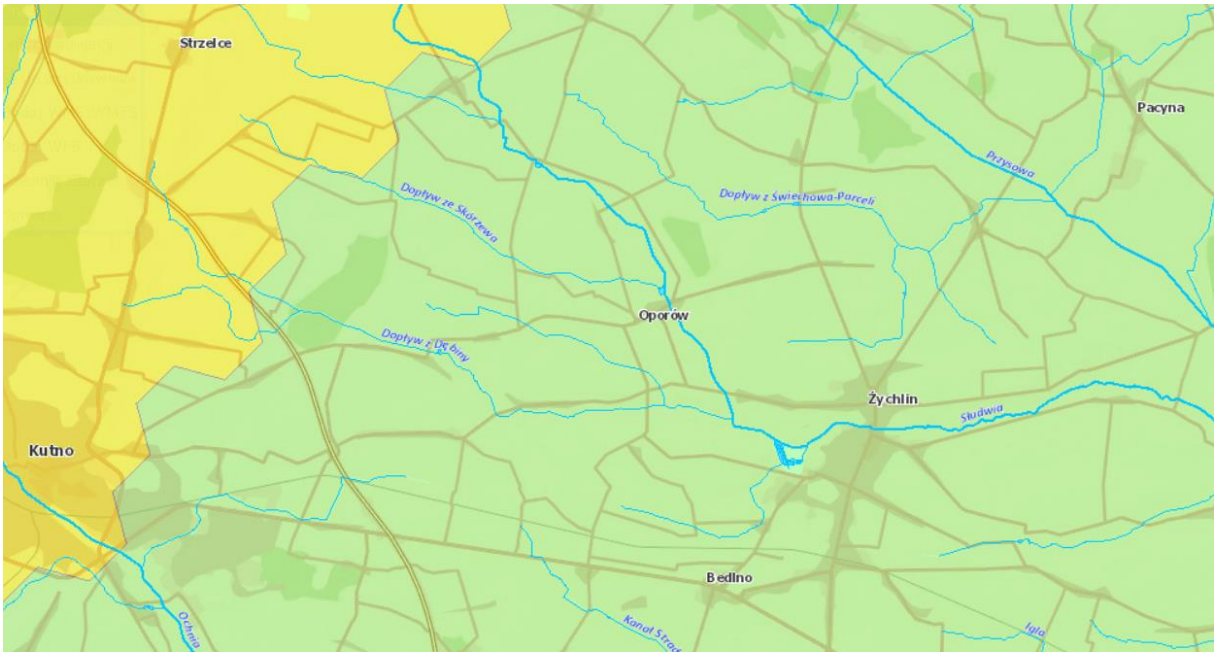
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną



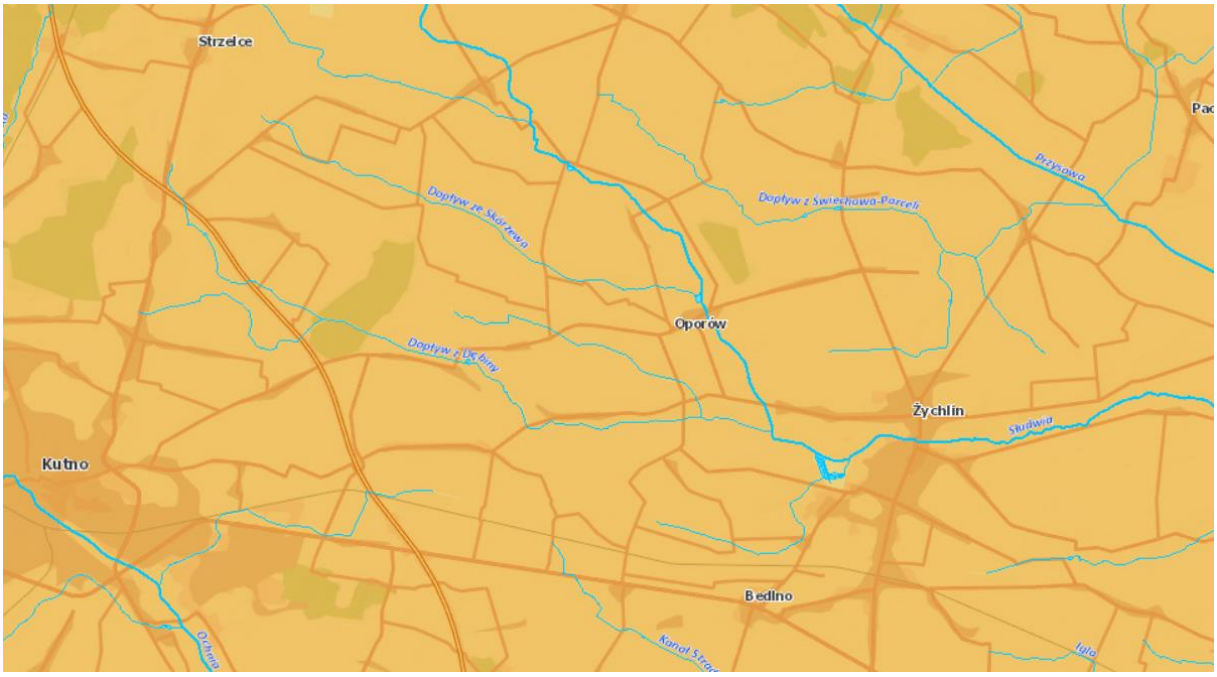
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 18 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną



Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 19 Mapa łącznego zagrożenia suszą



Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Powyższe mapy wskazują, że tereny gminy Oporów są ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą i atmosferyczną i silnie zagrożone przy szacowaniu łącznego zagrożenia suszą. W przypadku szusy hydrologicznej i hydrogeologicznej zagrożenie oszacowano odpowiednio jako umiarkowane i słabe.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 1.4 „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i odporności na zmiany klimatu” m.in. zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – biorąc pod uwagę obecne i przyszłe zmiany klimatu – przy wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Dz. U. z 2023 r., poz. 300) przedstawiono cele środowiskowe dotyczące wód powierzchniowych i podziemnych. Wskazano, że zgodnie z art. 4 ust. 1 Ramowej Dyrektywy Wodnej celem dla wód powierzchniowych jest:

- niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla JCWPd jest:

- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Działania służące osiągnięciu ustalonych dla JCWPd celów środowiskowych polegają w szczególności na stopniowym redukowaniu zanieczyszczenia wód podziemnych przez odwracanie znaczących i utrzymujących się tendencji wzrostowych zanieczyszczenia powstałego w wyniku działalności człowieka.

Przedmiotowa Strategia jest zgodna z zapisami Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – obejmuje działania chroniące środowisko wodne (m.in. poprawa stanu wód oraz zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, co powinno następować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych).

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym stanowi strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W Planie (przyjętym na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP; Dz. U. z 2016r. poz. 1841), zachowującym ważność zgodnie z art. 555 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne) jako jedno z głównych działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu wskazano zbiorniki retencyjne. W dokumencie wskazuje się, że niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w obszarach zagrożenia powodziowego rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach

nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje zatem ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych silnymi opadami, mogących powodować zalewanie obszarów, może wystąpić w szczególności na obszarach, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje budowę rozwiązań retencyjnych.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych do publicznej wiadomości na Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r., teren gminy Oporów znajduje się całkowicie poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią, na którym nie obowiązują zakazy wymienione w art. 77 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625, z późn. zm.), dotyczące gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, dlatego też dla robót inwestycyjnych planowanych na obszarze gminy Oporów nie jest wymagane:

- uzyskanie decyzji zwalniających wynikających z art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625, z późn. zm.),
- uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625, z późn. zm.).

Na podstawie map zagrożenia powodziowego, teren gminy Oporów znajduje się całkowicie poza obszarem zagrożenia powodziowego, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%), a także całkowicie poza obszarem narażonym na zalanie w przypadku uszkodzenia bądź awarii obwałowania.

Poniżej przedstawiono mapę, na której widać, że w gminie Oporów nie występują obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi.

Rysunek 20 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią położone najbliżej gminy Oporów



Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Na terenie gminy Oporów nie ma terenów szczególnie narażonych wystąpieniem powodzi.

Poziom krajowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach.

Poziom europejski

Europejski Zielony Ład

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynku (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacji technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny



Obszary Strategicznej Interwencji w województwie łódzkim

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe („Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze" i „Obszar zagrożony trwałą marginalizacją") i regionalne („Obszar zagrożony trwałą marginalizacją", „Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych", „Obszar transformacji górniczo-energetycznej" i 4 „Miejskie Obszary Funkcjonalne").

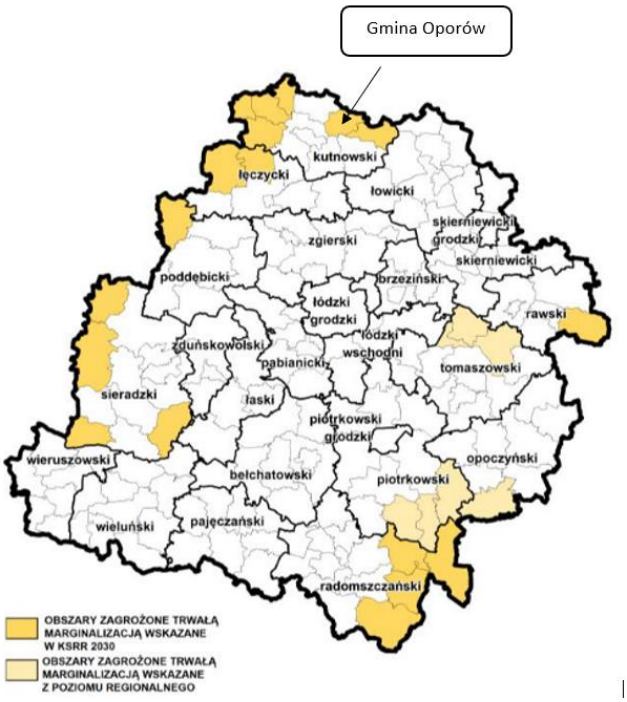
Gmina Oporów została zaliczona do dwóch kategorii OSI: Obszaru aktywnej integracji i Obszaru zielonej gospodarki.

Obszar aktywnej integracji

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ na obszary aktywnej integracji składają się obszary zagrożone trwałą marginalizacją wskazane z poziomu krajowego zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją) oraz komplementarne do nich regionalne obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ogółem na terenie województwa łódzkiego wyróżniono 25 takich gmin, w tym 18 z poziomu krajowego (Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośniewice, Łanięta, Masłowice, Nowe Ostrowy, Oporów, Przedbórz, Sadkowice, Uniejów, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno) oraz 7 gmin z poziomu regionalnego (Aleksandrów, Budziszewice, Czerniewice, Łęki Szlacheckie, Ręczno, Żarnów, Żelechlinek). Obszary zagrożone trwałą marginalizacją charakteryzują się niską atrakcyjnością osadniczą, problemami demograficznymi, słabą dostępnością komunikacyjną, brakami w infrastrukturze komunalnej, niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem i obniżonym poziomem zamożności mieszkańców.

Na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ przewiduje działania zmierzające do zainicjowania nowych impulsów rozwojowych, wzmocnienia istniejących potencjałów i ich aktywnej integracji we wszystkich aspektach rozwoju społeczno-gospodarczego. Najważniejsze działania obejmują m.in.: rozwój lokalnej przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, w szczególności w zakresie rozwoju transportu publicznego, działania w zakresie aktywizacji zawodowej, poprawy kwalifikacji mieszkańców, integracji społecznej oraz rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej i teleinformatycznej), poprawę dostępu do podstawowych usług publicznych. Poniżej przedstawiono Obszar aktywnej integracji wskazany w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ oraz zaznaczono lokalizację gminy Oporów.

Rysunek 21 Lokalizacja gminy Oporów na mapie województwa łódzkiego uwzględniającej Obszary aktywnej integracji



Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+

Powyższa grafika pokazuje, że omawiane OSI znajdują się w szczególności na obrzeżach województwa, czyli w znacznym oddaleniu od stolicy województwa Łodzi. W przypadku gminy Oporów nawet bliskość ważnego ośrodka miejskiego w postaci Kutna nie poprawia sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej gminy. Problemy wskazane dla omawianych OSI są tożsame z problemami gminy Oporów opisanymi w części analitycznej Strategii.

Obszar zielonej gospodarki

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+ obszar ten obejmuje 94 gminy położone poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predysponowane do rozwoju turystyki ze względu na potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego (doliny rzek, obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo) i dziedzictwa kulturowego (obszary i obiekty zabytkowe), a także zagospodarowanie turystyczne.

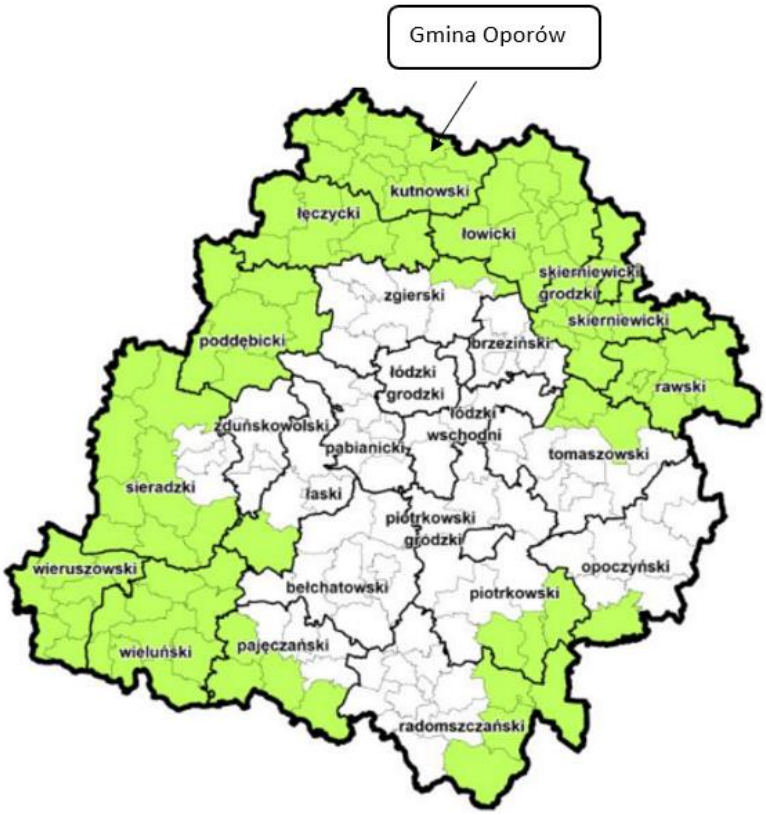
Strategia ta wskazuje, że w gminach, w których potencjał rolnictwa jest wysoki, grunty rolne powinny być chronione, a wiodąca funkcja rozwijana. Istotne będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwym doborem upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego.

Istotne będzie również wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą tych obszarów związanych m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa.

Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Wymagać to będzie interwencji z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwzagrożeniową (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową).

Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta – ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich. Poniżej przedstawiono Obszar zielonej gospodarki wskazany w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+.

Rysunek 22 Lokalizacja gminy Oporów na mapie województwa łódzkiego uwzględniającej Obszary aktywnej integracji



Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+

Grafika pokazuje, że gminy w omawianym OSI zlokalizowane są w szczególności na obrzeżach województwa i w oddaleniu od Łodzi. OSI obejmuje zwłaszcza gminy o charakterze rolniczym.

Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Oporów

Model z założenia stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego w tym przypadku gminy Oporów. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy, wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi (zarówno globalnymi, np. demograficznymi, klimatycznymi czy technologicznymi, jak i specyficznymi dla gminy) oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym. Model wskazuje (na podstawie m.in. wniosków z diagnozy, analizy uwarunkowań) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o określonych funkcjach czy specjalnej roli) oraz rodzaje powiązań występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami (powiązania funkcjonalne). Niekiedy obszarem problemowym dla rozwoju gminy jest obszar całej gminy. Model ma za zadanie nakreślić stan docelowy obszarów z uwzględnieniem relacji między nimi. Na podstawie modelu wskazywane są obszary strategicznej interwencji. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W przedmiotowej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Oporów:

- kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych,
- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy,
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych,
- potencjalne konflikty przestrzenne.

Rola gminy Oporów w rozwoju regionu

Gmina Oporów położona jest w powiecie kutnowskim, wzdłuż północno-zachodniej części województwa łódzkiego w pasie makroregionu Równiny Kutnowskiej. Przez gminę przepływa rzeka Słudwia, która wchodzi w skład dorzecza Bzury. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: Kutno, Żychlin, Pacyna od zachodu i wschodu, od północy z gminami Strzelce i Szczawin Kościelny, a od południa z gminami Krzyżanów i Bedlno. Gminy Szczawin i Pacyna wchodzą w skład województwa mazowieckiego, pozostałe w skład powiatu kutnowskiego. Najbliżej położone miasta to Kutno w odległości 16 km i Żychlin w odległości 7 km. Przez gminę w części wschodniej przebiega droga wojewódzka nr 573 Żychlin- Gąbin w kierunku Płocka. W kierunku południowym droga ta poprzez Żychlin łączy się z krajową 6 nr 2 relacji Warszawa-Poznań. Przez teren gminy od strony północnego-wschodu w kierunku północnego-zachodu przebiega również lokalizacja autostrady A-1. Najbliższe węzły autostradowe przewidziane są w Sójkach (gmina Strzelce) i w Kotliskach (gmina Krzyżanów). Według przeprowadzonych analiz dotyczących aktywizujących oddziaływań autostrady i przeprowadzonej waloryzacji terenów w zasięgu oddziaływania węzłów autostradowych, zachodnia część obszaru gminy jest położona w strefie realnego wpływu czynników aktywizujących gospodarczo. Najbliższa linia kolejowa i węzeł kolejowy znajdują się w Kutnie.

Gmina Oporów należy do jednych z najmniejszych gmin powiatu kutnowskiego i województwa łódzkiego zajmując powierzchnię 67,2 km^2. Gmina ma charakter wybitnie rolniczy, pozostaje w zasięgu wpływu miasta Kutna, które stanowi dla niej ośrodek koncentrujący usługi dla mieszkańców na poziomie ponadlokalnym. Związki funkcjonalne gminy z pobliskimi miastami mają także charakter gospodarczy: miasta Kutno i Żychlin są najbliższymi rynkami zbytu płodów rolnych.

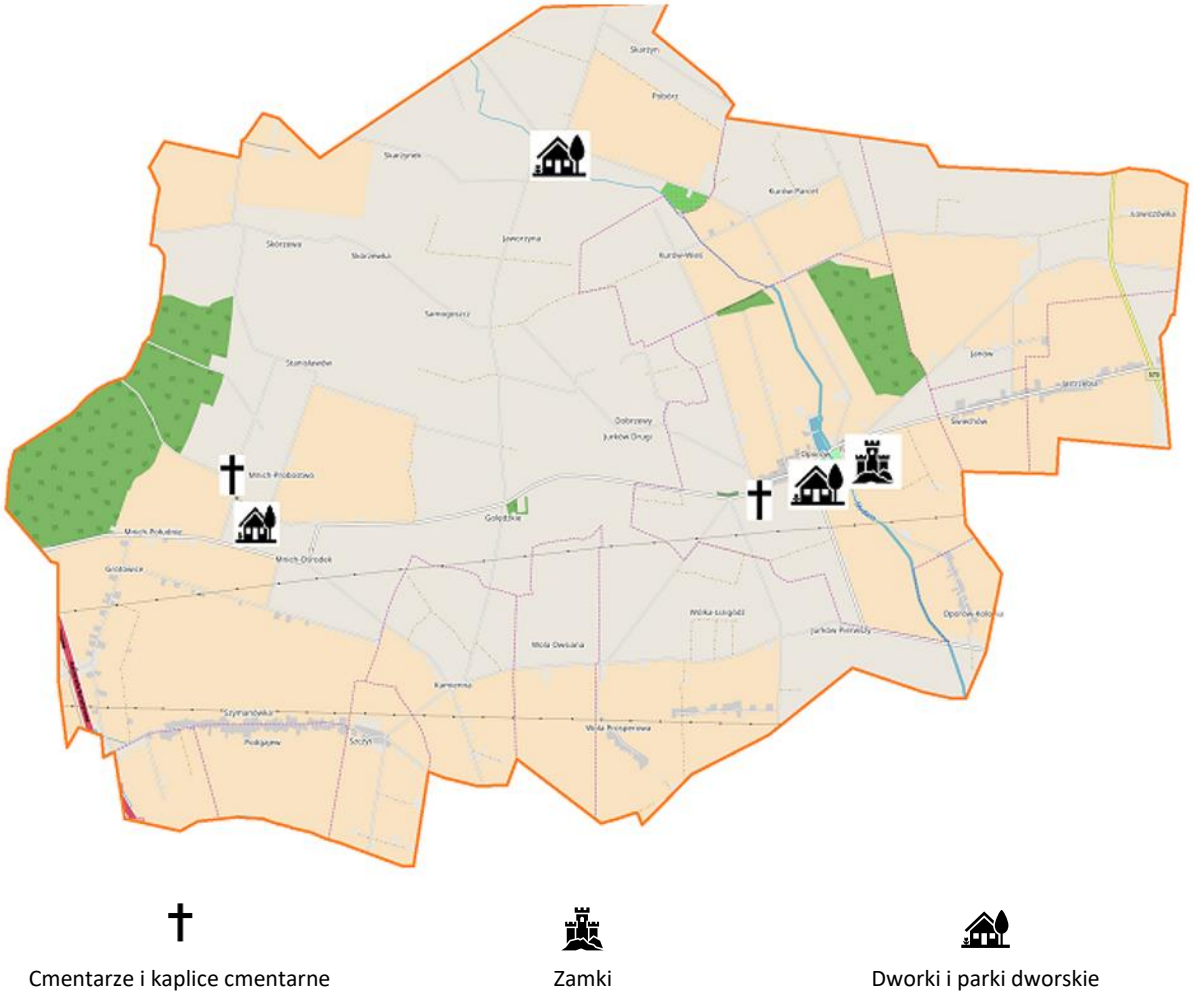
Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Oporów.

Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych w gminie Oporów.

Rysunek 23 Rozmieszczenie dób kulturowych w gminie Oporów



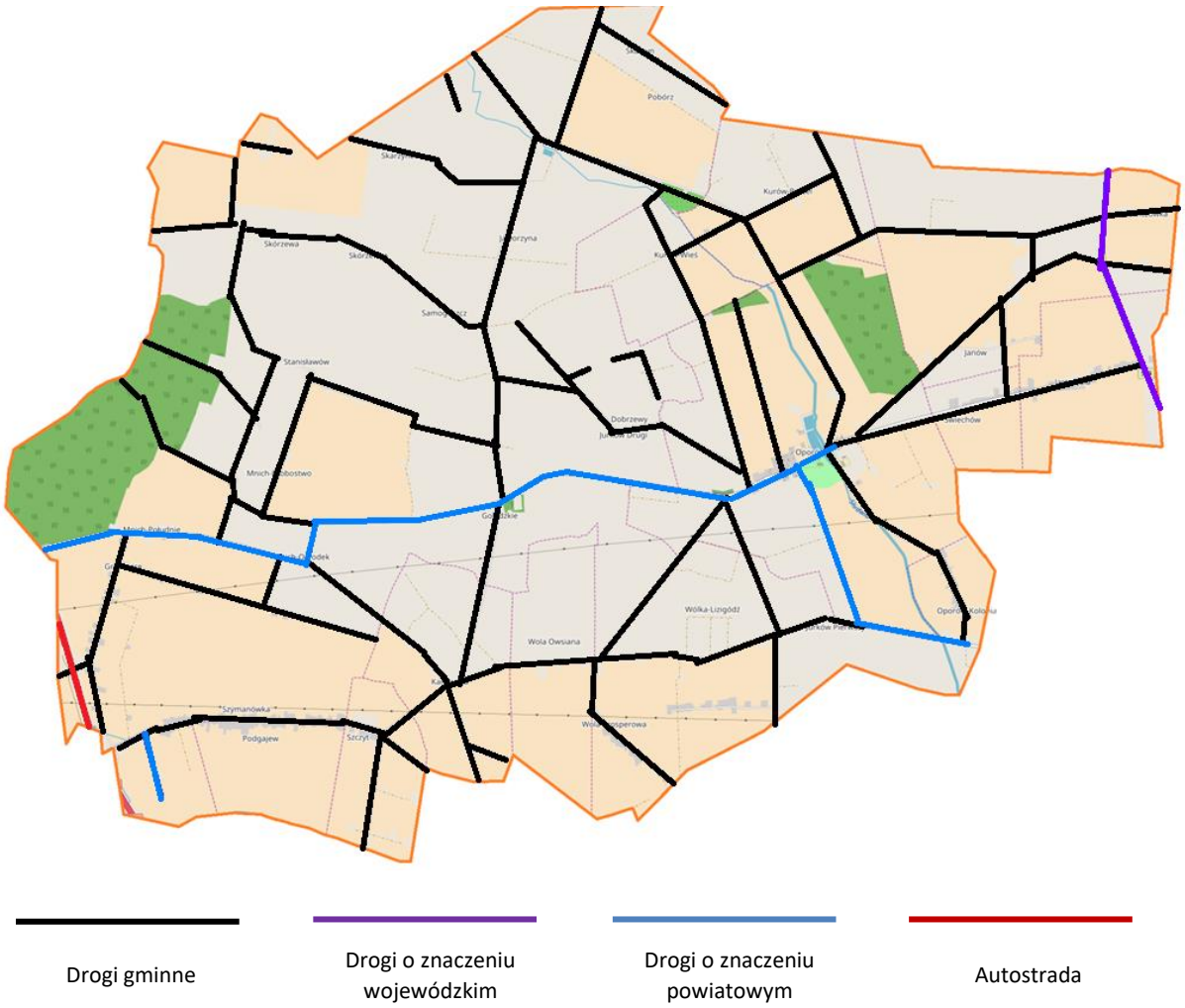
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+

Grafika wskazuje, że dobra kulturowe gminy zlokalizowane są w Oporowie, Mnichu i Pobórzu.

Infrastruktura transportowa

Poniżej przedstawiono graficznie przebieg dróg w gminie Oporów.

Rysunek 24 Drogi w gminie Oporów



Źródło: opracowanie własne

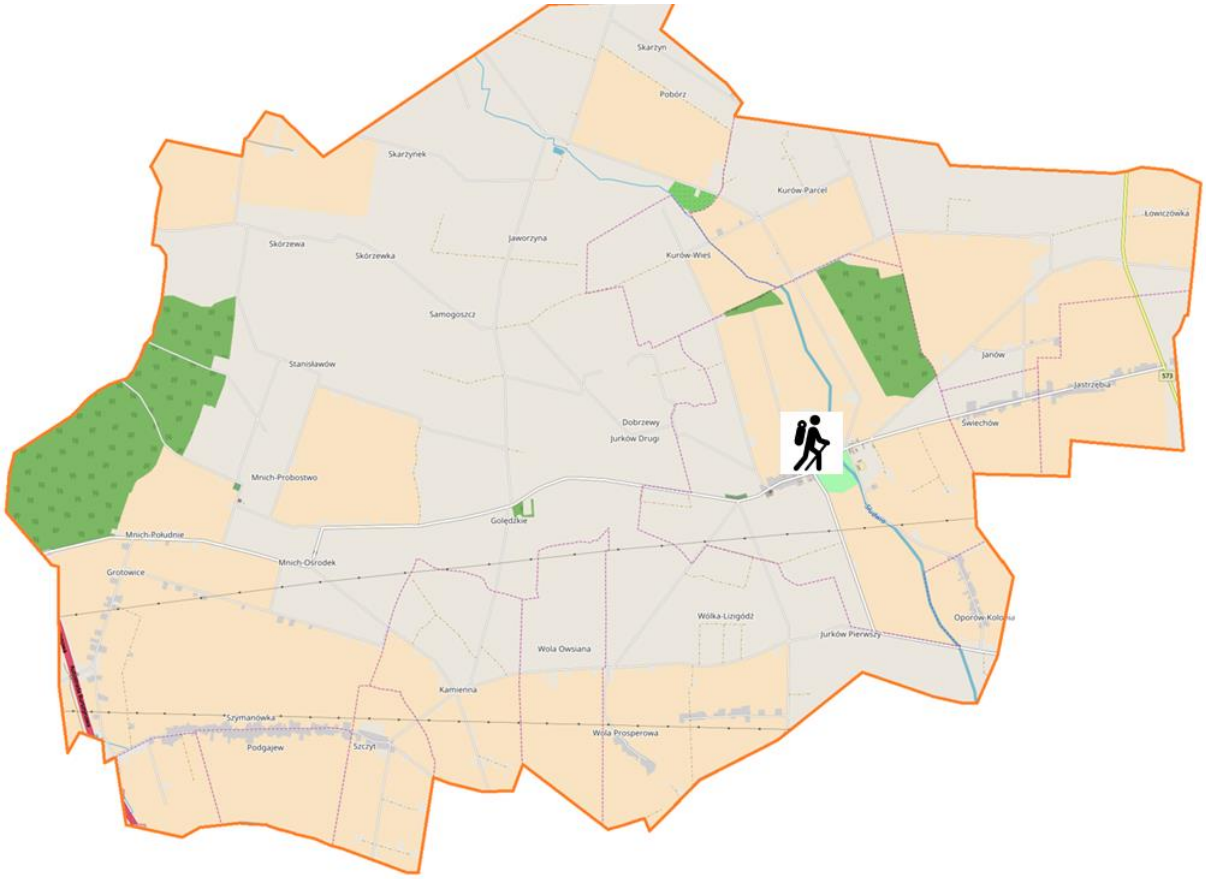
Główne drogi gminne przebiegają wzdłuż osi Oporów – Mnich. Siatka dróg pozwala na przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami gminnymi.

Wszystkie drogi układu podstawowego pełnią złożone funkcje od przenoszenia ruchu zewnętrznego, obsługi zbierania ruchu z dróg znaczenia bardziej lokalnego do bezpośredniej obsługi przyległych terenów, działek położonych w ich sąsiedztwie. Droga wojewódzka prowadzi ruch tranzytowy Żychlin-Gąbin-Płock, raczej słabo związany z gminą. Drogi kategorii powiatowej pełniące funkcje dróg zbiorczych łączą gminę z pobliskimi miastami na kierunku Kutno-Oporów-Żychlin, Oporów-Jastrzębia, Oporów-Strzelce. Drogi kategorii gminnej pełnią funkcje dróg lokalnych i często dojazdowych. Natężenie ruchu na terenie gminy Oporów jest znacznie mniejsze niż w innych gminach i jest różne w zależności od lokalizacji dróg. Największe natężenie jest na drodze powiatowej z Kutna przez Mnich, Golędzkie do Żychlina w porze tzw. szczytu. Na terenie gminy brak jest komunikacji kolejowej. Najbliższy węzeł kolejowy znajduje się w Kutnie.

Rekreacja i turystyka

Poniżej przedstawiono graficznie rozmieszczenie obiektów rekreacyjnych w gminie.

Rysunek 25 Obiekty turystyczne i rekreacyjne w gminie Oporów



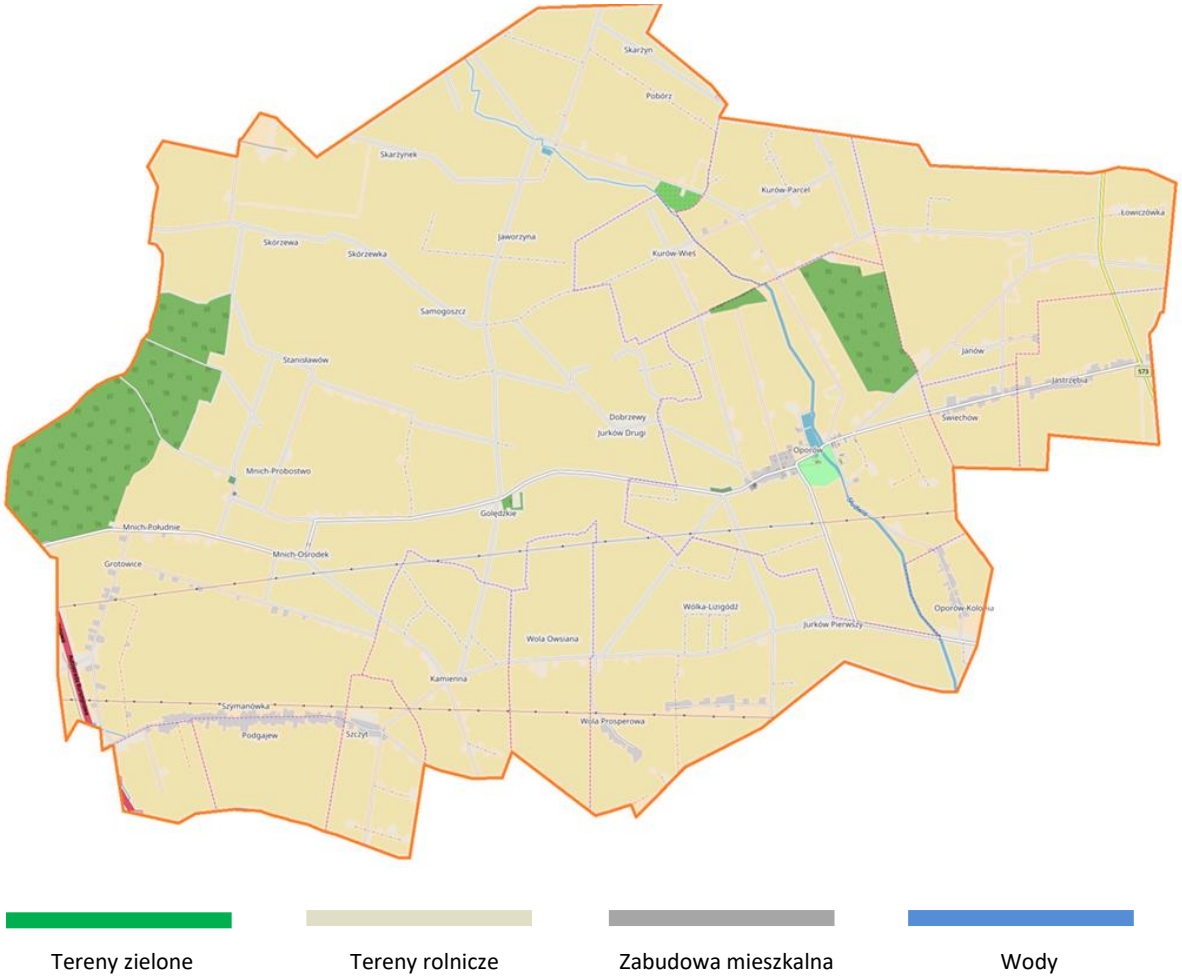
Źródło: opracowanie własne

Gmina boryka się z problemem małej liczby obiektów turystycznych i rekreacyjnych. W Oporowie znajdują się największe atrakcje turystyczne gminy: Zamek w Oporowie, miejsca rekreacyjne nad stawami.

Podział funkcjonalny

Poniżej przedstawiono graficznie podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 26 Podział funkcjonalny terenu gminy Oporów



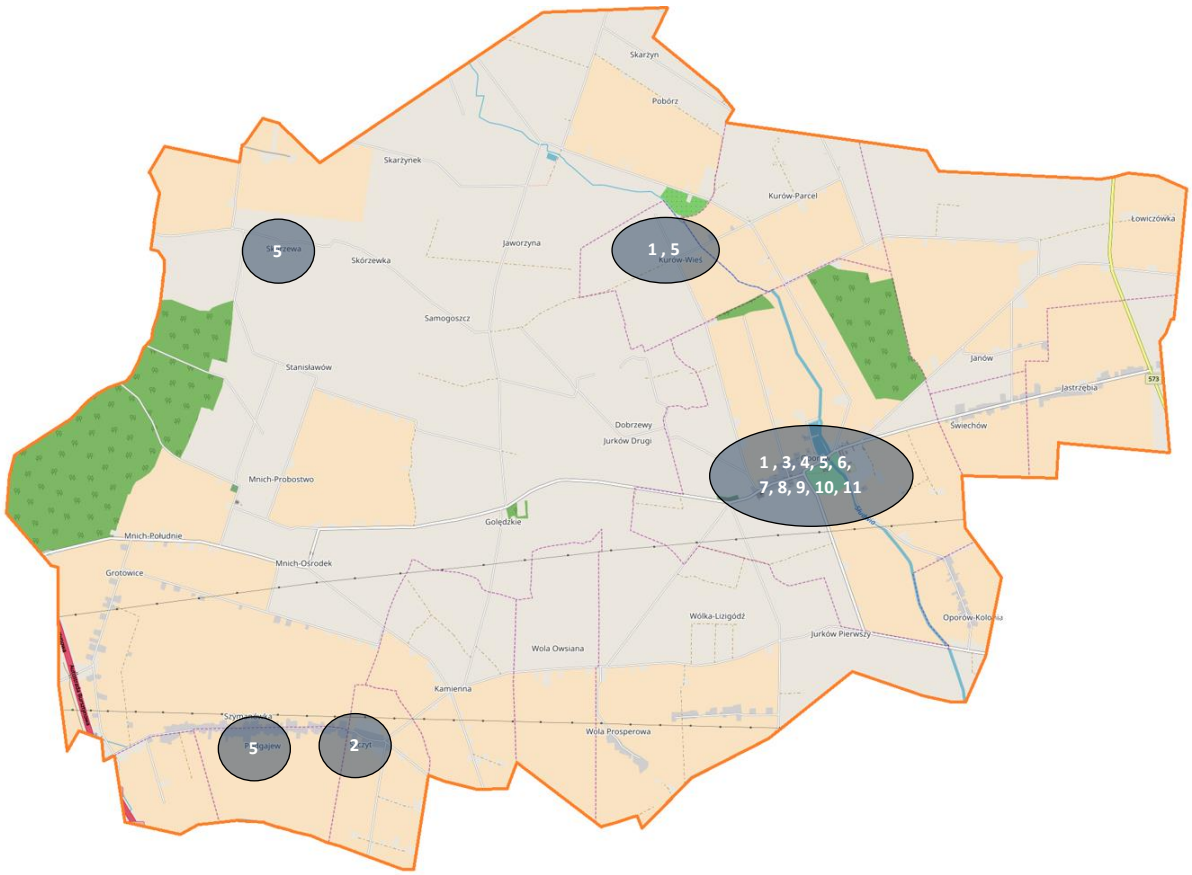
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+

Z powyższej mapy wynika, że obszar niemal całej gminy Oporów zajmowany jest przez tereny rolnicze. Niewielki obszar zajmują tereny zielone, wody oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest w miejscowościach gminnych.

Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono graficznie rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Oporów.

Rysunek 27 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Oporów



1. Modernizacja systemu uzdatniania i dystrybucji wody na terenie gminy Oporów
2. Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szczycie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu
3. Zagospodarowanie terenu w Oporowie (centrum miejscowości gminnej)
4. Budowa zbiornika retencyjnego
5. Doposażenie jednostek OSP wraz z budową strażnicy
6. Remont budynku po Starej Szkole w Oporowie z przeznaczeniem na Dom Kultury oraz pod potrzeby mieszkańców
7. Utworzenie żłobków
8. Modernizacja szkół
9. Modernizacja i rozbudowa budynku Urzędu Gminy
10. Remont budynku Gminnej Biblioteki Publicznej
11. Rekreacja nad stawami

Źródło: opracowanie własne

Zauważalna jest znaczna koncentracja planowanych przedsięwzięć w Oporowie i okolicach.

Część planowanych inwestycji, w tym również wpisanych do przedmiotowej Strategii, dotyczy obszaru całej gminy a ich dokładna lokalizacja nie jest możliwa do określenia na etapie tworzenia Strategii i rzeczonego modelu funkcjonalno-przestrzennego (np. rozwój instalacji OZE na budynkach prywatnych). Zarówno modernizacja dróg czy rozbudowa sieci wodociągowej są inwestycjami pożądanymi w gminie, ale ich dokładne umiejscowienie i określenie skali czy sposobu realizacji nie zostało dokonane przez Gminę na etapie opracowywania niniejszego dokumentu.

<u>Obszar Strategicznej Interwencji gminy</u>

Gmina Oporów boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Oporów w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji.

Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Oporów w sferze przestrzennej należy zaliczyć brak obszarów o dużej wartości przyrodniczej, brak sieci ciepłowniczej, brak sieci kanalizacji sanitarnej, występujące zjawisko tzw. niskiej emisji, brak sieci gazowej, brak PSZOK funkcjonującego bezpośrednio na terenie gminy oraz brak planów zagospodarowania przestrzennego i programu/planu rewitalizacji. W odniesieniu do regionu gmina Oporów boryka się z problemem niewykorzystanego potencjału związanego z możliwością rozwoju rolnictwa, turystyki ekologicznej itp. oraz problemem marginalizacji gminy.

Kierunki rozwoju przestrzennego

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Oporów zostały wskazane w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów. Główne kierunki w ww. zakresie to:

- racjonalizacja rozwoju gminnych struktur przestrzennych, zapewnienie ich efektywnego funkcjonowania oraz zapewnienie oferty terenowej dla różnorodnych nowych inwestycji,
- kształtowanie struktury gminnej, zharmonizowanej ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym i krajobrazowym,
- podniesienie jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych,
- zapewnienie ciągłości rozwoju,
- zapewnienie możliwości osiągania celów etapowych i cząstkowych pod warunkiem zgodności z celami nadrzędnymi.

Rozwój przestrzenny gminy będzie utrzymany w oparciu o już istniejące struktury. Główną strukturę kształtującą przestrzeń gminy stanowi zabudowa zagrodowa. Przewiduje się adaptację dotychczasowego zagospodarowania oraz uzupełnienie i w niewielkim stopniu rozszerzenie istniejących pasm zabudowy. Ze względu na powolną, ale stopniową wymianę zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową oraz specjalizacje gospodarstw rolnych nie przewiduje się gwałtownego zwiększonego popytu na tereny o tym charakterze zabudowy. Punktem wyjścia do kształtowania przestrzeni gminy jest system terenów zielonych i otwartych, wynikających z analizy struktury przyrodniczej gminy. Stanowią go tereny leśne, głównie w zachodniej i środkowo- wschodniej części gminy oraz tereny otwarte systemu dolinnego rzeki Studwii. Głównym kierunkiem zagospodarowania przestrzeni będzie wypełnianie wolnych przestrzeni w istniejących strukturach urbanistycznych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna zainwestowanej części gminy jest zdefiniowana już istniejącym zagospodarowaniem i nie będzie tu – poza rozwojem zabudowy mieszkaniowej w kierunku północnym w centrum miejscowości Oporów i wskazaniem terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową na wschód od centrum m. Oporów – większych ani zasadniczych zmian. Rezerwy rozwojowe w południowo-zachodniej części gminy to perspektywiczny kierunek przekształceń dotychczasowych terenów rolnych. Zainwestowanie tych terenów wymaga (na etapie opracowania MPZP) zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Wszystkie szczegółowe warunki i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów wskazano w ww. Studium. Poniżej przedstawiono kierunki rozwoju w podziale na główne uwarunkowania rozwojowe gminy.

a. Tereny rolnicze

Dla terenów rolniczych ustalono następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego terenów rolniczych:

- wzmożonej ochronie podlegają: rolnicza przestrzeń produkcyjna oraz przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe wartości terenu,

- wykorzystanie terenu na cele produkcji rolniczej, ze znacznym udziałem gospodarki polowej i ograniczaniu przeznaczania na cele nierolnicze, poprawianie ich wartości użytkowej oraz zapobieganie obniżania ich produkcyjności,
- dopuszcza się wprowadzenie nowej zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych (bez zmiany klasyfikacji), zgodnie z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- zakaz zabudowy niezwiązanej z rolnictwem oraz zakaz parcelacji na małe działki (w zamyśle budowlane), dopuszcza się adaptację istniejącej, rozproszonej istniejącej zabudowy zagrodowej, tj. rozbudowę i wymianę budynków w ramach istniejącego siedliska,
- w przypadkach szczególnych, dopuszcza się zabudowę obiektów związanych funkcjonalnie z podniesieniem efektywności gospodarki polowej,
- osłanianie istniejącej zabudowy, uciążliwej dla środowiska, dysharmonijnej w krajobrazie pasami zadrzewień i zakrzewień,
- przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością rolniczą, a także innych obiektów budowlanych, należy stosować takie rozwiązania, które ograniczają skutki ujemnego oddziaływania na grunty
- zapewnienie właściwych standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną, z dopuszczeniem lokalnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz uzupełniania braków w tym zakresie,
- utrzymanie tras komunikacyjnych i ciągów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem ich uzupełnień w niezbędnym zakresie,
- ochrona powierzchni zmeliorowanych,
- modernizacja systemu melioracji w nawiązaniu do systemu nawadniania użytków rolnych,
- zakaz wypalania ściernisk,
- w wypadku udokumentowania złóż kopalin pospolitych na terenach upraw rolnych dopuszcza się prowadzenie eksploatacji pod warunkiem czasowego wyłączenia gruntu z produkcji rolniczej oraz rekultywacji tych terenów po zakończeniu eksploatacji.

b. Przestrzenie publiczne

Poniżej wskazano kierunki zagospodarowania przestrzeni publicznych rozumianych jako przestrzenie publiczne o znaczeniu ogólnogminnym reprezentujące gminę jako całość. Nie rozpatruje się przestrzeni publicznych (dostępnych i użytkowanych publicznie) znajdujących się w obiektach kubaturowych np. Muzeum Zamek w Oporowie. Ich zagospodarowanie i użytkowanie nie jest regulowane w dokumentach planowania przestrzennego. W związku z powyższym wybrano następujące przestrzenie publiczne, które tworzą i umacniają tożsamość gminy:

- w m. Oporów plac-rynek – projektowany,
- tereny otwarte systemu dolinnego rzeki Słudwii obejmujące teren zabytkowego założenia zamkowo-parkowego w Oporowie i terenu stawów,
- funkcjonujący cmentarz w Oporowie.

Przewiduje się, że szczególna polityka przestrzenna na wymienionych terenach powinna się przejawiać, w zależności od lokalnych warunków, następującymi działaniami:

- wyznaczeniem czytelnych granic przestrzeni publicznej,
- zakazem sprzedaży gruntów publicznych,
- wyposażeniem przestrzeni w jednoznaczne elementy identyfikujące dane miejsce,
- wyposażeniem w wybrane urządzenia infrastruktury technicznej (np.: źródełka wody pitnej, itp.),

- promowaniem lokalizacji usług atrakcyjnych dla publiczności (gastronomia, ogródki gastronomiczne, sklepy z witrynami wystawowymi, galerie sztuki, muzeum, itp.),
- całkowitym zakazem handlu ulicznego o charakterze stałym z dopuszczeniem handlu kwiatami w wyznaczonych miejscach oraz krótkotrwałych kiermaszy,
- urządzaniem imprez i wydarzeń artystycznych na wolnym powietrzu,
- zwiększaniem bezpieczeństwa (np.: poprzez instalowanie kamer i monitoring),
- ustalaniem programów finansowych wspierających remont, modernizację lub wręcz budowę fasad budynków ograniczających przestrzeń publiczną (szczególnie przy projektowaniu rynku w Oporowie),
- udostępnianiem przestrzeni osobom fizycznym.

c. Ochrona środowiska

Za priorytetowe przedsięwzięcia w kwestii ochrony środowiska gminy Oporów uznaje się:

- zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych poprzez odtwarzanie stref buforowych wzdłuż cieków, retencję wód, renaturyzację dolin niewielkich cieków, ochronę siedlisk mokradłowych,
- przywracanie równowagi przyrodniczej na obszarach rolniczych,
- ochronę powierzchni ziemi poprzez eliminację eksploatacji złóż torfu,
- poprawę bilansu hydrologicznego poprzez budowę lub odbudowę zbiorników wodnych,
- poprawę jakości wód powierzchniowych oraz zachowanie wód podziemnych poprzez budowę małych grupowych oczyszczalni ścieków, budowę oczyszczalni przydomowych na terenach nieprzewidzianych do skanalizowania, eliminację nieszczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków, modernizację stacji uzdatniania wód dla celów komunalnych,
- zasady ochrony istniejących urządzeń melioracji wodnych w przypadku przeznaczenia gruntów zdrenowanych na cele inne niż rolnicze,
- poprawę jakości powietrza poprzez zmianę nośników energii w indywidualnych i lokalnych systemach grzewczych, wspieranie budowy lokalnych kotłowni na biomasę i innych systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii,
- bezpieczeństwo ekologiczne rozumiane jako nadzwyczajne zagrożenia środowiska powodowane np. przez emisję niebezpiecznych substancji podczas awarii i katastrof drogowych, zagrożenie podtopieniami lub powodzią,
- zmniejszenie obciążenia środowiska odpadami poprzez segregację odpadów.

d. Zabytki

Wszelkie działania w obiektach i na obszarach wpisanych do rejestru zabytków wymagają wydania indywidualnych wytycznych konserwatorskich i uzyskania pisemnej zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Parki powinny być w całości użytkowane przez jednego użytkownika zapewniającego wprowadzenie funkcji wykluczającej dewastację. Dla terenów przylegających do granic parków i cmentarzy przyjmuje się zasadę zagospodarowania zapewniającą właściwą ich ekspozycję. Wyklucza się realizację zabudowy w strefach eksponowania parków i cmentarzy. Dla ochrony cmentarzy przyjmuje się zasadę utrzymania czytelności ich usytuowania, także zasadę czytelności układów wewnętrznego rozplanowania wraz z ochroną istniejącego drzewostanu. Parki wymagają przeprowadzenia prac rewaloryzacyjnych. Przewiduje się objęcie ochroną zachowanych historycznych przydrożnych alei drzew. Ochronie konserwatorskiej podlegają również zabytki archeologiczne.

e. Turystyka

Szczególnie istotne dla rozwoju gminy Oporów może mieć rozwój turystyki. Określając kierunki zagospodarowania przestrzennego w obszarze turystyki i rekreacji należy wskazać m.in.:

- projektowaną Oporowską Strefę Turystyczną mającą na celu zachowanie i ochronę zabytkowych układów rozplanowania zabudowy wiejskiej i pól, przywracanie walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej oraz tworzenie właściwego sąsiedztwa dla obszarów o wartościach kulturowych, ochronę i zabezpieczenie obiektów zabytkowych i historycznych sylwet przestrzennych,
- projektowany szlak samochodowy ,,Książąt Mazowieckich" poprowadzony przez teren gminy Oporów dla zachowania ciągłości przebiegu,
- projektowany samochodowy szlak turystyczny ,,Szlak Zamków",
- projektowany samochodowy szlak turystyczny ,,Szlak Dworów i Pałaców",
- istniejący szlak rowerowy ,,W Centrum Polski",
- istniejący szlak rowerowy,,Zamki" i ,,Dwory i Pałace": na trasie szlaku znalazł się m.in. zespół zamkowy w Oporowie uznany za obiekt reprezentatywny i proponowany do objęcia ochroną w formie pomnika historii,
- proponowany Park Kulturowy ,,Szlakiem kutnowskich kościółków drewnianych": szlak poprowadzony przez teren gminy Oporów dla zachowania ciągłości przebiegu proponowanego Parku Kulturowego łączącego kościółki drewniane w rejonie Kutna.

<u>Oddziaływanie</u>

Zauważalne jest oddziaływanie Oporowa na inne miejscowości z racji najważniejszych obiektów gminnych zlokalizowanych właśnie w Oporowie, które determinują lub mogą determinować rozwój całej gminy (Zamek w Oporowie, zagospodarowanie rekreacyjne nad stawami w Oporowie, centrum Oporowa).

Poniżej przedstawiono oddziaływanie Oporowa jako centralnego ośrodka rozwoju w gminie Oporów na cały obszar gminy. Ponadto wskazano inne powiązania funkcjonalno-przestrzenne.

Rysunek 28 Oddziaływanie Oporowa jako centralnego ośrodka rozwoju gminy



Źródło: opracowanie własne

Na niebiesko zaznaczono Oporów jako głównych ośrodek wzrostu determinujący rozwój całej gminy – zasięg oddziaływania Oporowa zaznaczono koncentrycznymi kręgami w kolorze niebieskim.

W południowo zachodniej części gminy zauważalny jest znaczący wpływ autostrady A1 na rozwój gospodarczy przyległych terenów co zaznaczono koncentrycznymi kręgami w kolorze zielonym.

Oprócz Oporowa również Mnich, Golędzkie i Podgajew są ośrodkami o dużej sile oddziaływania na rozwój gminy (szare kręci koncentryczne), co powiązane jest z funkcjonowaniem znaczącym dla gminy ciągów komunikacyjnych (zaznaczono czarnym kolorem).

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 24 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

L.P.	PRZEDSIĘWZIĘCIE
1.	Modernizacja systemu uzdatniania i dystrybucji wody na terenie gminy Oporów
2.	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Szczycie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu
3.	Inwestycje w OZE na terenie gminy Oporów
4.	Zagospodarowanie terenu w Oporowie (centrum miejscowości gminnej)
5.	Budowa zbiornika retencyjnego
6.	Rozwój turystyki
7.	Remont i rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej
8.	Doposażenie jednostek OSP wraz z budową strażnicy
9.	Remont świetlic
10.	Remont budynku po Starej Szkole w Oporowie z przeznaczeniem na Dom Kultury oraz pod potrzeby mieszkańców
11.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
12.	Budowa placów zabaw, siłowni zewnętrznych
13.	Utworzenie żłobków
14.	Budowa przedszkoli
15.	Remont i modernizacja dróg gminnych i zewnętrznych
16.	Wymiana pieców w gospodarstwach domowych
17.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest
18.	Modernizacja szkół
19.	Odnawialne źródła energii
20.	Modernizacja i rozbudowa budynku Urzędu Gminy
21.	Remont budynku Gminnej Biblioteki Publicznej
22.	Rekreacja nad stawami

Źródło: opracowanie własne

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Oporów,
- budżet Województwa Łódzkiego,
- budżet Powiatu Kutnowskiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
    - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 i krajowe programy operacyjne,
    - wspólna polityka rolna UE,
    - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
    - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
    - programy Komisji Europejskiej,
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Oporów i jej jednostki organizacyjne. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć m.in. Ochotnicze Straże Pożarne.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Kutnie, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Urząd Wojewódzki w Łodzi, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki

Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 25 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	– stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Oporów	– realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	– finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	– finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	– udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. Nr 227 z dnia 11 grudnia 2006 roku, poz. 1658). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,

- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy:
  - odpowiada za wdrażanie Strategii,
  - wyznacza Koordynatora Strategii,
- Rada Gminy:
  - analizuje postępy wdrażania Strategii,
  - akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
  - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
  - uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
- Koordynator Strategii:
  - pełni funkcje koordynacyjne wobec pozostałych podmiotów,
  - mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w Strategii,
  - upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców gminy,
  - koordynuje przygotowanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii,
  - rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii,
  - inicjuje realizację kierunków działań,
- partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Oporów oraz jednostki organizacyjne Gminy:
  - realizują poszczególne kierunki działań,
  - przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Koordynatora Strategii oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,

- zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby Gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Koordynatorowi Strategii informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt we współpracy z Koordynatorem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
    - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych
      statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
    - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
    - kierunki działań,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,

- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – ocena dotyczącej tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Oporów na lata 2022-2030 została opracowana przy udziale mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Oporów. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Oporów. Analizy te wykazały, że gmina Oporów boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Oporów na lata 2022-2030 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: 1 Poprawa jakości zamieszkania na terenie Gminy Oporów poprzez rozwój infrastruktury technicznej:
    - Cel operacyjny 1.1: Rozwój gospodarki ściekowej,
    - Cel operacyjny 1.2: Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej,
    - Cel operacyjny 1.3: Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
    - Cel operacyjny 1.4: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego
    - Cel operacyjny 1.5: Współpraca z innymi jednostkami w celu poprawy jakości życia mieszkańców
- Cel strategiczny 2: Rozwój infrastruktury społecznej na terenie Gminy Oporów:
    - Cel operacyjny 2.1: Propagowanie kultury i kształtowanie warunków sprzyjających asymilacji społeczności lokalnej,
    - Cel operacyjny 2.2: Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu,
    - Cel operacyjny 2.3: Promocja Gminy Oporów,
    - Cel operacyjny 2.4: Rozwój społeczeństwa informacyjnego (w tym cyfrowego),
    - Cel operacyjny 2.5: Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół, dostosowanie ofert i usług edukacyjnych do potrzeb mieszkańców,
    - Cel operacyjny 2.6: Zapewnienie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
    - Cel operacyjny 2.7: Poprawa infrastruktury mieszkaniowej,
    - Cel operacyjny 2.8: Współpraca z innymi jednostkami w celu poprawy jakości życia mieszkańców,

- Cel operacyjny 2.9: Wsparcie inicjatyw sprzyjających przedsiębiorczości mieszkańców oraz mających na celu ograniczanie bezrobocia,
- Cel operacyjny 2.10: Poprawa warunków sprzyjających podniesieniu jakości obsługi klientów w Gminie Oporów (poprawa organizacyjna i merytoryczna),

– Cel strategiczny 3: Zrównoważony rozwój środowiska naturalnego:
- Cel operacyjny 3.1: Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- Cel operacyjny 3.2: Realizacja planu gospodarki odpadami,
- Cel operacyjny 3.3: Realizacja programu ochrony środowiska,
- Cel operacyjny 3.4: Zapewnienie ładu przestrzennego,
- Cel operacyjny 3.5: Edukacja ekologiczna,
- Cel operacyjny 3.6: Adaptacja do zmian klimatu.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem innych dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy Oporów i na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Oporów. Strategia zawiera listę przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych jest listą otwartą – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii uwarunkowana jest w głównej mierze od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii i jej bieżąca aktualizacja mają za zadanie sprawić, aby główne założenia Strategii mogły być kontynuowane w kolejnej perspektywie czasowej.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Oporów w latach 2016-2021 6
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Oporów w latach 2016-2021 6
Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego – stan na 31.12.2021 r. 9
Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Oporów na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021 (zł) 10
Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021 11
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021 12
Tabela 7 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Oporów w latach 2016-2021 12
Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Oporów w latach 2016-2021 12
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021 15
Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Oporów w latach 2018-2021 19
Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021 21
Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Oporów w latach 2016-2021 21
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Oporów w latach 2016-2021 21
Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Oporów w latach 2016-2021 ... 22
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Oporów w 2021 w porównaniu do gmin powiatu kutnowskiego 22
Tabela 16 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Oporów 44
Tabela 17 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Oporów 45
Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Oporów 45
Tabela 19 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze społecznej 46
Tabela 20 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze gospodarczej 47
Tabela 21 Analiza SWOT gminy Oporów w sferze przestrzennej 47
Tabela 22 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów 54
Tabela 23 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny 57
Tabela 24 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii 80
Tabela 25 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii 82

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Urzędu Gminy Oporów 5
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Oporów na planie województwa łódzkiego 23
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Oporów na planie powiatu kutnowskiego 24
Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Oporów 24
Rysunek 5 Położenie gminy Oporów względem obszarów chronionego krajobrazu 29
Rysunek 6 Położenie gminy Oporów względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000 29

Rysunek 7 Położenie gminy Oporów względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000 30
Rysunek 8 Położenie gminy Oporów względem rezerwatów przyrody 30
Rysunek 9 Położenie gminy Oporów względem parków krajobrazowych 31
Rysunek 10 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r. 32
Rysunek 11 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r. 33
Rysunek 12 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Oporów 44
Rysunek 13 Proces formułowania głównych założeń Strategii 51
Rysunek 14 Cele strategiczne Strategii 53
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną 61
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą rolniczą 61
Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną 62
Rysunek 18 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną 62
Rysunek 19 Mapa łącznego zagrożenia suszą 63
Rysunek 20 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią położone najbliżej gminy Oporów 65
Rysunek 21 Lokalizacja gminy Oporów na mapie województwa łódzkiego uwzględniającej Obszary aktywnej integracji 67
Rysunek 22 Lokalizacja gminy Oporów na mapie województwa łódzkiego uwzględniającej Obszary aktywnej integracji 69
Rysunek 23 Rozmieszczenie dób kulturowych w gminie Oporów 71
Rysunek 24 Drogi w gminie Oporów 72
Rysunek 25 Obiekty turystyczne i rekreacyjne w gminie Oporów 73
Rysunek 26 Podział funkcjonalny terenu gminy Oporów 74
Rysunek 27 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Oporów 75
Rysunek 28 Oddziaływanie Oporowa jako centralnego ośrodka rozwoju gminy 79

Spis wykresów

Wykres 1 Ludność gminy Oporów w podziale na płeć w 2021 r.(%) 6
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Oporów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2021 r.) 7
Wykres 3 Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Oporów (%) 8
Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Oporów w latach 2016-2021 8
Wykres 5 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Oporów w latach 2016-2021 16
Wykres 6 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2021 r.) 16
Wykres 7 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Oporów w 2021 r. (%) 20
Wykres 8 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Oporów (2021 r.) 20
Wykres 9 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa łódzkiego, powiatu kutnowskiego i gmin wchodzących w jego skład 21
Wykres 10 Dochody i wydatki ogółem gminy Oporów w latach 2016-2021 (zł) 22
Wykres 11 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu kutnowskiego 34

Wykres 12 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Oporów w latach 2019-2021 (w zł)..... 40
Wykres 13 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Oporów w latach 2019-2021 (Mg) 40
Wykres 14 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.)..... 41
Wykres 15 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.)..... 41
Wykres 16 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu kutnowskiego (2021 r.) 42

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Zdjęcie budynku Szkoły Podstawowej w Oporowie..... 9
Zdjęcie 2 Zdjęcie budynku Szkoły Podstawowej w Szczycie..... 10
Zdjęcie 3 Gminna Biblioteka Publiczna w Oporowie..... 13
Zdjęcie 4 Muzeum – Zamek w Oporowie..... 13
Zdjęcie 5 Świetlica wiejska w Świechowie 14
Zdjęcie 6 Świetlica wiejska w Mnichu-Ośrodku 14
Zdjęcie 7 Świetlica wiejska w Kurowie-Wsi..... 15
Zdjęcie 8 Zdjęcia terenów gminy Oporów..... 24
Zdjęcie 9 Zespół klasztorny w Oporowie..... 35
Zdjęcie 10 Zamek w Oporowie 35
Zdjęcie 11 Park podworski w Golędzkich 36
Zdjęcie 12 Dwór w Mnichu..... 36
Zdjęcie 13 Kościół w Mnichu 36
Zdjęcie 14 Dwór w Pobórzu..... 37
Zdjęcie 15 Dwór w Świechowie..... 37
Zdjęcie 16 Dwór w Szczycie..... 37
Zdjęcie 17 Dom ogrodnika w Oporowie..... 38
Zdjęcie 18 Domek neogotycki w Oporowie..... 38
Zdjęcie 19 Park i ogród w Oporowie 38
Zdjęcie 20 Cmentarz i kaplica cmentarna w Mnichu..... 39
Zdjęcie 21 Przydrożne kapliczki i figury kultu religijnego w gminie Oporów 39

Bibliografia

1. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2019 r.
2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2020 r.
3. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Oporów za 2021 r.
4. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2024
5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
6. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Oporów
7. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
8. Plan przeciwdziałania skutkom suszy
9. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego
10. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły
11. Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027
12. Strategia Rozwoju Gminy Oporów na lata 2017-2022
13. Raport o stanie Gminy Oporów za 2021 rok
14. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030+
15. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Oporów
16. Średniookresowa Strategia rozwoju kraju
17. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027
18. www.agrometeo.imgw.pl
19. www.bdl.stat.gov.pl
20. www.gov.pl
21. www.geoserwis.gdos.pl
22. www.google.pl/maps
23. www.gov.pl
24. www.rspo.gov.pl
25. www.wody.isok.gov.pl
26. www.oporow.pl

Uzasadnienie

Dotychczasowa Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Oporów uchwalona była na lata 2017-2022. W związku z tym, że w 2022 zakończył się okres jej realizacji zaistniała potrzeba opracowania i przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Oporów na kolejne lata.

Dokument wyznacza najistotniejsze kierunki rozwoju gminy, określa wizję, misję, cele główne, cele szczegółowe oraz proponowane w ich zakresie działania.

Dokument koresponduje z innymi dokumentami strategicznymi zarówno krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi, jak również z dokumentami unijnymi. Strategia Rozwoju Gminy Oporów będzie stanowić podstawę do prowadzenia długookresowej polityki rozwoju przez władze samorządowe oraz stanowi podstawę umożliwiającą ubieganie się o środki finansowe z budżetu państwa i Unii Europejskiej.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w spawie przyjęcia „ Strategii Rozwoju Gminy Oporów na lala 2022-2030 „ jest uzasadnione.